

Editorial:

Ο Πρόεδρος της Εθνικής Συνομοσπονδίας
Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.),
κ. Ιωάννης Βαρδακαστάνης «δίνει»
Ρυθμό στην Υγεία και αρθρογραφεί:
«Υγεία για όλους με αγώνες και το 2026»

Συνέντευξη του Προέδρου της ΕΝΕ στο
ygeiamou.gr: «Έλλειψη νοσηλευτών:
Μια σιωπηλή πρόκληση για το
σύστημα υγείας»

Τα στελέχη του Υπουργείου Υγείας εκπαιδεύτηκαν για να ΣΩΖΟΥΝ ΖΩΕΣ!

«Οι Νοσηλεύτες εκπαιδεύουν... οι μαθητές, οι εκπαιδευτικοί και οι πολίτες ΣΩΖΟΥΝ ΖΩΕΣ»,
ΕΝΕΕΓΥΛ Βέροιας, ΤΟΜΥ Βέροιας, 10ο Δημοτικό Σχολείο Νίκαιας, 11ο Δημοτικό Σχολείο
Θεσσαλονίκης, 1ο Λύκειο Κορίνθου, 1ο ΕΠΑΛ Καλύμνου, 2ο Γυμνάσιο Φιλόρου Θεσσαλονίκης, 5ο
Γυμνάσιο Ιωαννίνων, 6ο Δημοτικό Σχολείο Αγίων Αναργύρων, 10ο Γυμνάσιο Νίκαιας, 3ο Δημοτικό
Σχολείο Ιωαννίνων «ΜΑΡΟΥΤΣΕΙΟ», Σύνδεσμο Προπονητών Στίβου Αχαΐας, Αρσάκειο Λύκειο
Θεσσαλονίκης, Γενικό Λύκειο Σκύδρας, 15ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου, 1ο Εσπερινό Γυμνάσιο
Κιάτου, 42ο Νηπιαγωγείο Ηρακλείου, 10ο Δημοτικό Σχολείο Πολίτνης

Οι Νοσηλεύτες «δίνουν» Ρυθμό στην Υγεία και αρθρογραφούν...

Κωνσταντίνα Φίλιου:
«Παγκόσμια Ημέρα κατά του
AIDS 2025»

Σεραφείμ Λίππας:
Παγκόσμια Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία:
«Σχολικός Νοσηλευτής: Ο Αθέρβος
Φύλακας της Ένταξης και της Ισότητας»

Μαρίνα Κατσαντρίδου:
«Οι Νοσηλεύτες στην πρώτη
γραμμή των καταστροφών»

Οι Νοσηλεύτες το ΚΕΠ Υγείας του Δήμου Περιστερίου και το Κέντρο Υγείας Αιγάλεω έδωσαν
«ΔΡΑΜΑ ΕΠΙΔΙΔΑΣ»

Οι Διευθύνσεις Νοσηλευτικών Υπηρεσιών «δίνουν» Ρυθμό στην Υγεία και παρουσιάζουν καινοτόμες πρακτικές

Γ.Ν.Π.Α. «Η Αγία Σοφία»: «Η εφαρμογή της εικονικής
πραγματικότητας με γυαλιά VR στη διαχείριση του
παιδιατρικού πόνου»

Το Τμήμα Νοσηλευτικής του Ε.Κ.Π.Α. άνοιξε τον δημόσιο διάλογο για το παρόν και το μέλλον
της νοσηλευτικής στη χώρα

Οι Φοιτητές Νοσηλευτικής «δίνουν» Ρυθμό στην Υγεία και αρθρογραφούν...

Ευαγγελία Γκράβα, Ίνα Σούλα, Αγνή Τσακνάκη,
Μαρία Κρυωνά: «Εκπαιδεύοντας τους πολίτες στην
Καρδιοαναπνευστική Αναζωογόνηση: Ο καθένας μας, μπορεί
να σώσει μια ζωή!»

Παρεμβάσεις

Α. Έγγραφο Π.Σ.Ε.Υ.: ΗΕ.Ν.Ε. επισημαίνει: «Τα καθήκοντα των Σχολικών Νοσηλευτών
είναι αμιγώς νοσηλευτικής φύσεως»

Β. Παράνομη η μείωση επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας στους
Νοσηλευτές του Ε.Κ.Α.Β.

Γ. Αμοιβαίες μετακινήσεις δόκιμων νοσηλευτών

Δ. 2ο Π.Τ. Μακεδονίας & Θράκης: «Οι μετακινήσεις των Νοσηλευτών να
πραγματοποιούνται χωρίς περιορισμούς από τις Συντονιστικές Επιτροπές των
αγροτικών κινητοποιήσεων για λόγους δημόσιου συμφέροντος»

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

ΕΝΩΣΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Βασιλίσσης Σοφίας 47
Τ.Κ. 106 76 Αθήνα,
Τηλ.: 210 3648044
e-mail: info@enne.gr

www.enne.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δημήτριος Σκουτέλης / Πρόεδρος Δ.Σ. Ε.Ν.Ε.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Τζαννής Πολυκανδριώτης / Γενικός Γραμματέας Δ.Σ. Ε.Ν.Ε.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Λάμπρος Μπίζας / Αντιπρόεδρος Α' Δ.Σ. Ε.Ν.Ε.
Γεώργιος Μπαλιόζογλου / Αντιπρόεδρος Β' Δ.Σ. Ε.Ν.Ε.
Τζαννής Πολυκανδριώτης / Γενικός Γραμματέας Δ.Σ. Ε.Ν.Ε.
Κωνσταντία Μπελαλή / Αναπληρωτής Γραμματέας Δ.Σ. Ε.Ν.Ε.
Σταύρος Πανόπουλος / Ταμίας Δ.Σ. Ε.Ν.Ε.
Γεώργιος Αβραμίδης / Οργανωτικός Γραμματέας Δ.Σ. Ε.Ν.Ε.

Μέλη Δ.Σ. Ε.Ν.Ε.

Αρβανίτης Γεώργιος
Γιάγκου Ευτυχία
Κοσκινάς Παναγιώτης
Κούρτης Γεώργιος
Κωστίκου Μαρία
Μαντζανάς Μιχαήλ
Ναλμπάντης Ευάγγελος
Τάνη Σοφία

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Γεώργιος Αβραμίδης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ <http://www.enne.gr>

Ιωάννης Μπατής

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

Δημήτριος Σκουτέλης

ΕΚΤΥΠΩΣΗ

CLEVERMEDIA ΑΕ
Κορυτσάς 10
Τ.Κ. 104 47 Αθήνα,
Τηλ.: 210 7247507
e-mail: info@clevermedia.gr

Τα ενυπόγραφα άρθρα

απηχούν τις απόψεις του υπογράφοντος
και δεν εκφράζουν υποχρεωτικά την εφημερίδα.

Χειρόγραφα, δημοσιευμένα ή μή,
δεν επιστρέφονται.

Απαγορεύεται η ανατύπωση
ή εκμετάλλευση μέρους
ή όλου του κειμένου χωρίς
την έγγραφη άδεια του εκδότη.

Α

Ενόψει του υπ' αριθμ. πρωτ. 147/10-11-2025
εγγράφου του Πανελλήνιου Συλλόγου Επισκεπτών
Υγείας σχετικά με την στελέχωση του κλάδου ΠΕ
25 Σχολικών Νοσηλευτών, η Ε.Ν.Ε. επισημαίνει:
«Τα καθήκοντα των Σχολικών Νοσηλευτών είναι
αμιγώς νοσηλευτικής φύσεως»

σελ. 03

Β

Παρέμβαση της Ε.Ν.Ε. για την παράνομη η μείωση
επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας
στους Νοσηλευτές του Ε.Κ.Α.Β.

σελ. 03

Γ

Παρέμβαση της Ε.Ν.Ε. για τις αμοιβαίες
μετακινήσεις δόκιμων νοσηλευτών

σελ. 04

Δ

2ο Π.Τ. Μακεδονίας & Θράκης: «Οι μετακινήσεις
των Νοσηλευτών να πραγματοποιούνται χωρίς
περιορισμούς από τις Συντονιστικές Επιτροπές των
αγροτικών κινητοποιήσεων για λόγους δημόσιου
συμφέροντος»

σελ. 05

Δ

Ενημέρωση ανανέωσης και παραλαβής δελτίων
εισόδου – Υποβολή αιτήσεων για την είσοδο
νέων μελών της Ε.Ν.Ε. στο Στρατιωτικό Πρατήριο
(Π.Ο.Ν.) του Πολεμικού Ναυτικού (Αθήνα)

σελ. 05

ΣΤ

Εκπαιδευτικές πολιτικές για τα μέλη της Ε.Ν.Ε

σελ. 05

Α

Ενόψει του υπ' αριθμ. πρωτ. 147/10-11-2025 εγγράφου του Πανελληνίου Συλλόγου Επισκεπτών Υγείας σχετικά με την στελέχωση του κλάδου ΠΕ 25 Σχολικών Νοσηλευτών, η Ε.Ν.Ε. επισημαίνει: «Τα καθήκοντα των Σχολικών Νοσηλευτών είναι αμιγώς νοσηλευτικής φύσεως»

Ενόψει του υπ' αριθμ. πρωτ. 147/10-11-2025 εγγράφου του Πανελληνίου Συλλόγου Επισκεπτών Υγείας σχετικά με την στελέχωση του κλάδου ΠΕ 25 Σχολικών Νοσηλευτών έχουμε να παρατηρήσουμε τα ακόλουθα:

1. Ευθύς εξαρχής θα πρέπει να χαιρετίσουμε την απομάκρυνση του ΠΣΕΥ από την αρχική αιρετική άποψή του περί της κατά προτεραιότητα πλήρωσης των θέσεων των Σχολικών Νοσηλευτών όχι από Νοσηλευτές (!) αλλά από Επισκέπτες Υγείας. Με το νυν σχολιαζόμενο κείμενο γίνεται τουλάχιστον δεκτό από τον ΠΣΕΥ ότι «οι Επισκέπτες Υγείας και οι Νοσηλευτές συντρέχουν θεσμικά επί ίσους όρους για την κατάληψη θέσεων ΕΕΠ κλάδου ΠΕ25». Η νεότερη αυτή τοποθέτηση του ΠΣΕΥ είναι ομολογουμένως πιο κοντά στην πραγματικότητα.

2. Κατά τα λοιπά αισθανόμεθα την ανάγκη να επαναλάβουμε ότι από το περιεχόμενο των διατάξεων τόσο της υπ' αριθμ. 27922/Γ6/08-03-2007 Απόφασης του Υφυπουργού Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων (Καθορισμός των ιδιαίτερων καθηκόντων και αρμοδιοτήτων, α) Του εκπαιδευτικού προσωπικού, που υπηρετεί σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής (ΣΜΕΑ) της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ειδικά σχολεία, τμήματα ένταξης), και σε προγράμματα ειδικής αγωγής (παράλληλη στήριξη και παροχή διδασκαλίας στο σπίτι), β) Του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού και του ειδικού βοηθητικού προσωπικού, που υπηρετεί στις σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ΦΕΚ Β' 449), όσο και εκείνων της υπ' αριθμ. 88348/Δ3/30-05-2018 απόφασης του Υπουργού και των Υφυπουργών Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων (Καθήκοντα και αρμοδιότητες των κλάδων ΠΕ25 Σχολικών Νοσηλευτών και του κλάδου ΔΕ01 Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής εκπαίδευσης, ΦΕΚ Β' 2038/05.06.2018) ευχερώς συνάγεται, ότι ένα πλήθος καθηκόντων των Σχολικών Νοσηλευτών είναι αμιγώς νοσηλευτικής φύσεως.

Για παράδειγμα, μεταξύ των αρμοδιοτήτων των Σχολικών Νοσηλευτών συγκαταλέγεται ρητώς το νοσηλευτικό έργο των μαθητών, όπως π.χ. η φαρμα-

κευτική αγωγή, ήτοι η χορήγηση φαρμάκων. Είναι, δε, σαφές ότι η χορήγηση της αναγκαίας και κατάλληλης φαρμακευτικής αγωγής αποτελεί, κατά την κοινή λογική και πείρα, μια εξαιρετικά σημαντική παράμετρο του έργου των Σχολικών Νοσηλευτών.

Ενώ, λοιπόν, η χορήγηση φαρμάκων αποτελεί θεσμοθετημένο επαγγελματικό δικαίωμα των Νοσηλευτών (βλέπε άρθρο 1 του ΠΔ 351/1989), σε κανένα σημείο της παραγράφου 3 του ιδίου ως άνω ΠΔ δεν προβλέπεται ρητώς ότι και οι Επισκέπτες Υγείας δύνανται να χορηγούν φαρμακευτική αγωγή. Εξάλλου, αντίστοιχο επιχείρημα δεν αρθρώνει ούτε ο ΠΣΕΥ στο σχολιαζόμενο έγγραφό του, συνομολογώντας εμμέσως πλην σαφώς ότι τα μέλη του δεν έχουν ως επαγγελματικό δικαίωμα την χορήγηση φαρμάκων, η οποία, όμως, συμπεριλαμβάνεται στις αρμοδιότητες των Σχολικών Νοσηλευτών!

Η αντίφαση εν προκειμένω είναι καταφανής και εκθέτει τον ΠΣΕΥ, που εξακολουθεί να υποστηρίζει ότι Νοσηλευτές και Επισκέπτες Υγείας συντρέχουν επί ίσους όρους.

3. Εντέυθεν, είναι τουλάχιστον αδιανόητο να υπάρξει υποκατάσταση του Νοσηλευτή από άλλον επαγγελματία κατά την εκτέλεση νοσηλευτικών πράξεων, όπως π.χ. η χορήγηση φαρμακευτικής αγωγής. Κάτι τέτοιο, πέραν του ότι συνιστά ευθεία αντιποίηση του νοσηλευτικού επαγγέλματος, εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για την δημόσια υγεία, ιδίως, δε, την υγεία των ανηλίκων μαθητών όλων των σχολικών μονάδων της χώρας.

4. Συμπερασματικά, το εύρος των επαγγελματικών δικαιωμάτων των Επισκεπτών Υγείας δεν καλύπτει το εύρος των αρμοδιοτήτων των Σχολικών Νοσηλευτών. Ως εκ τούτου βασίμως υποστηρίζεται ότι οι θέσεις των Σχολικών Νοσηλευτών θα πρέπει να καταλαμβάνονται προεχόντως από Νοσηλευτές.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο της Ε.Ν.Ε

Ο Πρόεδρος
Δημήτριος Σκουτέλης

Ο Γεν. Γραμματέας
Τζαννής Πολυκανδριώτης

Β

Παρέμβαση της Ε.Ν.Ε. για την παράνομη η μείωση επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας στους Νοσηλευτές του Ε.Κ.Α.Β.

Η Ε.Ν.Ε. απέστειλε έγγραφο προς τα αρμόδια Υπουργεία για την παράνομη η μείωση επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας στους Νοσηλευτές του Ε.Κ.Α.Β.. Αναλυτικά το έγγραφο:

Στις 21-04-2023 δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως η υπ' αριθμ. 2/35134/ΔΕΠ/05-04-2023 Κοινή Απόφαση (ΚΥΑ) των Υπουργών Οικονομικών, Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων και Υγείας (Καθορισμός επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας του άρθρου 18 του ν. 4354/2015 (Α' 176) των υπαλλήλων του Υπουργείου Υγείας και των εποπτευόμενων φορέων του, ΦΕΚ Β' 2611).

Σύμφωνα με το άρθρο 1 της ΚΥΑ, καθορίζεται το μηνιαίο επίδομα επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας για τους μόνιμους και δόκιμους πολιτικούς υπαλλήλους και υπαλλήλους με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου και Ορισμένου Χρόνου (ΙΔΑΧ-ΙΔΟΧ) του Υπουργείου Υγείας και των εποπτευόμενων φορέων του, ανά χώρο εργασίας, κατηγορία, κλάδο και ειδικότητα, ως εξής: Α) Κατηγορία πρώτη (Α') σε διακόσια ευρώ (200€). Β) Κατηγορία δεύτερη (Β') σε εκατόν εξήντα πέντε ευρώ (165€). Γ) Κατηγορία τρίτη (Γ') σε εκατόν πενήντα (150€). Δ) Κατηγορία τέταρτη (Δ') σε εκατόν πέντε (105€). Ε) Κατηγορία πέμπτη (Ε') σε εβδομήντα ευρώ (70€).

Στο αμέσως επόμενο άρθρο 2 ενεργείται η κατάταξη των δικαιούχων υπαλλήλων κατά κατηγορία εκπαίδευσης, κλάδο/ειδικότητα και Υπηρεσία. Σύμφωνα

να με την κατάταξη αυτή οι νοσηλευτές που απασχολούνται σε Νοσοκομεία, Κέντρα Υγείας (Κ.Υ.) των Δ.Υ.ΠΕ., Κέντρα Ψυχικής Υγείας (Κ.Ψ.Υ.), στο Γενικό Νοσοκομείο Θήρας και στο Εθνικό Κέντρο Αποκατάστασης (Ε.Κ.Α.), στα Πολυδύναμα Περιφερειακά Ιατρεία, στα Περιφερειακά Ιατρεία, στα Ειδικά Περιφερειακά Ιατρεία, στα Ειδικά Κέντρα Υγείας των ΔΥΠΕ και στις Τοπικές Ομάδες Υγείας (ΤΟΜΥ), στην Ανώνυμη Εταιρεία Μονάδων Υγείας (ΑΕΜΥ ΑΕ), στο Κέντρο Υγείας Αποκατάστασης Αποθεραπείας Κερατέας «Κ.ΠΡΙΦΤΗΣ», στην Πολυκλινική Ολυμπιακού Χωριού, στο Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας, στο ΕΚΑΒ, στο Ελληνικό Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής και Ερευνών, σε Οικοτροφεία, στο Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, στον ΟΚΑΝΑ και στο ΚΕΘΕΑ δικαιούνται το μηνιαίο επίδομα με βάση τις ειδικότερες διακρίσεις της απόφασης.

Εξάλλου, σύμφωνα με την ακροτελεύτια διάταξη της ΚΥΑ, η ισχύς της άρχεται την 1η-01-2023.

Εν προκειμένω παρατηρούνται τα εξής. Στο ΕΚΑΒ οι υπάλληλοι ΔΕ Πληρωμάτων Ασθενοφόρων ορίζονται ως δικαιούχοι της Κατηγορίας Α' του επιδόματος (ανεξαρτήτου θέσης απασχόλησης: γραφεία, πύλη, φύλαξη), ενώ οι Νοσηλευτές ΠΕ και ΤΕ του ΕΚΑΒ, οι οποίοι δύνανται να στελεχώνουν ασθενοφόρα, συμμετέχουν στο Γραφείο Αεροδιακομιδών ως ιπτάμενοι νοσηλευτές και στελεχώνουν ασθενοφόρα κατά τη διακομιδή των αερομεταφερόμενων ασθενών τους, στελεχώνουν το Ιατρείο του Δ.Α.Α Ελ.Βενιζέλος, συμμετέχουν

σε υγειονομικές καλύψεις μεγάλων διοργανώσεων, όπως ο Μαραθώνιος και ο Ημιμαραθώνιος, καθώς και σε συμβάντα μαζικών απωλειών υγείας και μαζικών καταστροφών (στελεχώνουν ασθενοφόρα και κινητές ιατρικές μονάδες όταν αυτό απαιτηθεί λόγω εκτάκτων αναγκών (καταστροφικές πυρκαγιές στο Μάτι, αποκλεισμός πολιτών κατά την έντονη χιονόπτωση στην Αθήνα κ.λ.π.), ορίζονται ως δικαιούχοι της Κατηγορίας Β'.

Η κατά τα ανωτέρω διάκριση είναι δυσμενής και συνιστά άνιση μεταχείριση των Νοσηλευτών ΠΕ και ΤΕ του ΕΚΑΒ έναντι των υπαλλήλων του κλάδου ΔΕ Πληρωμάτων Ασθενοφόρων. Για τον λόγο αυτό η ως άνω ΚΥΑ χρήζει ανα-

μόρφωσης, ώστε και οι Νοσηλευτές του ΕΚΑΒ να λαμβάνουν το επίδομα της Κατηγορίας Α', και μάλιστα με αναδρομική ισχύ.

Αναμένοντας τις δικές σας ενέργειες, παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο της Ε.Ν.Ε

Ο Πρόεδρος
Δημήτριος Σκουτέλης

Ο Γεν. Γραμματέας
Τζαννής Πολυκανδριώτης

Παρέμβαση της Ε.Ν.Ε. για τις αμοιβαίες μετακινήσεις δόκιμων νοσηλευτών

Η Ε.Ν.Ε. απέστειλε έγγραφο προς το Υπουργείο Υγείας για την τροποποίηση της πρόσφατης διάταξης του Ν. 5243/2025, ΦΕΚ Α' 187/31.10.2025- άρθρο 64 παρ. 1 (και κατά βάση της διάταξης του άρθρου 50 του Νόμου 4368/2016) ώστε να συμπεριληφθεί και η δυνατότητα αμοιβαίας μετατάξεως δόκιμων νοσηλευτών. Αναλυτικά το έγγραφο:

Σε συνέχεια προηγούμενων παρεμβάσεών μας για το ζήτημα της αμοιβαίας μετατάξεως Νοσηλευτών που διανύουν τη δοκιμαστική περίοδο, ως το επαγγελματικό επιμελητήριο των Νοσηλευτών της χώρας και θεσμικό όργανο προώθησης των δικαιωμάτων τους επιστημαίνουμε τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με το άρθρο 50 του Νόμου 4368/2016 «...3. Καταργούνται όλες οι διατάξεις, γενικές και ειδικές, που ρυθμίζουν θέματα μετατάξεων του νοσηλευτικού, παραϊατρικού και λοιπού προσωπικού, πλην των ιατρών Ε.Σ.Υ., μεταξύ των Φορέων Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Φ.Π.Υ.Υ.) των Δ.Υ.Πε., πλην των διατάξεων των άρθρων 69, 70 και 72 του ν. 3528/2007 (Α' 26) και του άρθρου 71 του ν. 3918/2011(Α' 31).3. «Καταργούνται όλες οι διατάξεις, γενικές και ειδικές, που ρυθμίζουν θέματα μετατάξεων του νοσηλευτικού, παραϊατρικού και λοιπού προσωπικού, πλην των ιατρών Ε.Σ.Υ., μεταξύ των Φορέων Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Φ.Π.Υ.Υ.) των Δ.Υ.Πε., πλην των διατάξεων των άρθρων 69, 70 και 72 του ν. 3528/2007 (Α' 26) και του άρθρου 71 του ν. 3918/2011(Α' 31). 4.Οι μετατάξεις του ως άνω προσωπικού, που βρίσκονται στην ίδια Δ.Υ.Πε. γίνονται με απόφαση του Διοικητή της Υ.Πε. Οι μετατάξεις του προσωπικού μιας Δ.Υ.Πε. σε Φ.Π.Υ.Υ. άλλης Δ.Υ.Πε. γίνονται με κοινή απόφαση των Διοικητών των αντίστοιχων Υ.Πε., μετά από γνώμη των αρμόδιων Υπηρεσιακών Συμβουλίων, χωρίς να απαιτείται η έγκριση της Π.Υ.Σ. που προβλέπει η παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 4002/2011 (Α'180). Σε περίπτωση διαφωνίας των Διοικητών των Υ.Πε., για την μετάταξη αποφασίζει ο Υπουργός Υγείας.5. Οι αιτήσεις για μετάταξη υποβάλλονται δύο (2) φορές το χρόνο, κάθε Μάρτιο και Οκτώβριο. Εξαιρούνται οι μετατάξεις για λόγους υγείας και για λόγους συνυπηρέτησης με σύζυγο, που υποβάλλονται οποτεδήποτε....7. Δεν επιτρέπεται απόσπαση, μετάταξη ή μετάθεση του προσωπικού, πλην των ιατρών του Ε.Σ.Υ., των Φορέων Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Φ.Π.Υ.Υ.) των Δ.Υ.Πε., πριν παρέλθουν πέντε (5) έτη από το διορισμό ή από προηγούμενη μετάταξη ή μετάθεση, με εξαίρεση τις περιπτώσεις απόσπασης ή μετάταξης για λόγους συνυπηρέτησης με σύζυγο, ένστολο ή μη, απόσπασης ή μετάταξης σε παραμεθόριες περιοχές, αμοιβαίας μετατάξης ή μετάθεσης, καθώς και απόσπασης, μετάθεσης ή μετάταξης για λόγους υγείας του/της υπαλλήλου, του/ της συζύγου του/της ή των τέκνων του/της».

Κατά τις διατάξεις της υπ' αριθ. Α2β/Γ.Π.οικ.22225 απόφασης του Υπουργού Υγείας ΦΕΚ Β 839/30-3-2016:«Οι μετατάξεις του προσωπικού μεταξύ των Φ.Π.Υ.Υ. εντός της ίδιας Δ.Υ.Πε., γίνονται με απόφαση του Διοικητή της Υ.Πε. μετά από σχετική εισήγηση των Διοικητών των φορέων προέλευσης και υποδοχής.

Οι μετατάξεις του προσωπικού των Φ.Π.Υ.Υ. μιας Δ.Υ.Πε. σε Φ.Π.Υ.Υ. άλλης Δ.Υ.Πε., γίνονται με κοινή απόφαση των Διοικητών των οικείων Υ.Πε., μετά από απλή πλέον γνώμη των Υπηρεσιακών Συμβουλίων των φορέων προέλευσης και υποδοχής.

Για τις ανωτέρω μετατάξεις δεν απαιτείται η έγκριση της Π.Υ.Σ. (παρ. 1 του άρθρου 68 του Ν. 4002/2011, όπως ισχύει).

Δεν επιτρέπεται η μετάταξη του προσωπικού πριν παρέλθουν πέντε (5) έτη από το διορισμό ή από προηγούμενη μετάταξη ή μετάθεση. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η μετάταξη για λόγους συνυπηρέτησης με σύζυγο, ένστολο ή μη, η μετάταξη σε παραμεθόριες περιοχές, η αμοιβαία μετάταξη, καθώς και η μετάταξη για λόγους υγείας του μετατασσόμενου, του/της συζύγου του, των τέκνων του, οι οποίοι αποδεικνύονται από σχετικές ιατρικές γνωματεύσεις, ακόμα και αν ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος δεν έχει συμπληρώσει πενταετία από τον διορισμό ή από προηγούμενη μετάταξη ή μετάθεση. Επίσης, η πενταετία δεν ισχύει για τις περιπτώσεις μετατάξεων που πραγματοποιούνται βάσει των διατάξεων των άρθρων 69 και 70 του Ν. 3528/2007.

Οι διατάξεις των άρθρων 69, 70 και 72 του Ν 3528/ 2007 και του άρθρου 71 του Ν. 3918/2011 (μη δικαίωμα συμμετοχής του προσωπικού των νοσηλευτικών ιδρυμάτων του Ε.Σ.Υ. σε πρόκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για μετάταξη σύμφωνα με το άρθρο 71 του Ν. 3528/2007), εξακολουθούν να ισχύουν.»

Από τις ανωτέρω διατάξεις που είναι ειδικές και κατισχύουν οποιασδήποτε άλλης γενικής διάταξης, προκύπτει ότι η αμοιβαία μετάταξη πραγματοποιείται και πριν να παρέλθουν πέντε έτη από το διορισμό του υπαλλήλου.

Σύμφωνα δε με τις διατάξεις του άρθρου 50 παρ. 3 του Νόμου 4368/2016.«Καταργούνται όλες οι διατάξεις, γενικές και ειδικές, που ρυθμίζουν θέματα μετατάξεων του νοσηλευτικού, παραϊατρικού και λοιπού προσωπικού, πλην των ιατρών Ε.Σ.Υ., μεταξύ των Φορέων Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Φ.Π.Υ.Υ.) των Δ.Υ.Πε., πλην των διατάξεων των άρθρων 69, 70 και 72 του ν. 3528/2007 (Α' 26) και του άρθρου 71 του ν. 3918/2011(Α' 31)».

Από τη διάταξη αυτή συνάγεται σαφώς ότι ειδικώς για τις μετατάξεις του νοσηλευτικού προσωπικού καταργούνται όλες οι γενικές και οι ειδικές διατάξεις που τυχόν ρύθμιζαν το εν λόγω ζήτημα.

Μεταξύ των ως άνω καταργούμενων γενικών διατάξεων αναγκαστικώς συμπεριλαμβάνονται και οι διατάξεις του άρθρου 73 παρ. 1 του Δημοσιο-υπαλληλικού Κώδικα, που θέτουν το κώλυμα της διετίας από τον διορισμό.

Από τον συνδυασμό όλων των ανωτέρω δύναται να αποστηριχθεί, ότι είναι ήδη από το 2016 εφικτή η διενέργεια αμοιβαίας μετατάξης μεταξύ νοσηλευτών ακόμη και προ της συμπλήρωσης διετούς δοκιμαστικής υπηρεσίας, αλλά δυστυχώς αυτές οι μετατάξεις δεν πραγματοποιούνται, παρά το αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι είναι αμοιβαίος ο χαρακτήρας των επίμαχων μετατάξεων, ήτοι συντρέχει συναπόφαση δύο υπαλλήλων όπως μεταταχθούν ταυτόχρονα ο ένας στην οργανική θέση του άλλου (πληρουμένων των λοιπών προϋποθέσεων ίδιας κατηγορίας και της κατοχής των απαιτούμενων τυπικών προσόντων)

Ειδικότερα, η αμοιβαία ταυτόχρονη μετάταξη ουδέν πρόβλημα δημιουργεί στην οργάνωση και λειτουργία των φορέων προέλευσης και υποδοχής, καθώς δεν μεταβάλλεται η σύνθεση του προσωπικού ή του προγράμματος των Υπηρεσιών. Είναι απόλυτα βέβαιο ότι δεν συντρέχει περίπτωση αποδυνάμωσης των Νοσηλευτικών Υπηρεσιών σε νοσηλευτικό προσωπικό, δεδομένου ότι ένας Νοσηλευτής αποχωρεί και ένας προσέρχεται την ίδια ακριβώς ημέρα και κανένα πρόβλημα δεν δημιουργείται στην εύρυθμη λειτουργία τους.

Δια του προσφάτως εκδοθέντος Νόμου 5243/2025, ΦΕΚ Α' 187/31.10.2025- άρθρο 64 παρ. 1 ορίστηκε ότι: « Δεν απαιτείται η συμπλήρωση διετίας από τον διορισμό σε περίπτωση απόσπασης, μετάταξης ή μετάθεσης για ιδιαίτερα σοβαρούς λόγους υγείας του/της υπαλλήλου, του/της συζύγου του ή του/της συμβιούντα/-ούσας κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 4356/2015 (Α' 181) ή των τέκνων του, καθώς και για λόγους συνυπηρέτησης με σύζυγο ή συμβιούντα/-ούσα κατά την έννοια του άρθρου 1 του ως άνω νόμου δημόσιο υπάλληλο με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, με την επιφύλαξη ο δι-ορισμός δεν έγινε με μοριοδότηση λόγω εντοπιότητας. Αν οι επικαλούμενοι λόγοι υγείας προϋπήρχαν του διορισμού του/της υπαλλήλου ή έχουν ληφθεί υπόψη για τον διορισμό του, η αίτηση της παρούσας περίπτωσης απορρίπτε-ται. δ) Για την απόσπαση, τη μετάταξη ή τη μετάθεση κατά τις περ. α, β και γ εφαρμόζονται οι παρ. 2, 4 και 5.»

Με προφανή τη νομοθετική βούληση συγκεκριασμού των ατομικών αναγκών των Νοσηλευτών και των υπηρεσιακών αναγκών των φορέων παροχής υπηρεσιών υγείας που κατέστησε επιτρεπτή και την υπηρεσιακή μεταβολή της μετάταξης κατά τη δόκιμη περίοδο και με δεδομένη τη μη διατάραξη της ομαλότητας λειτουργίας των δύο Υπηρεσιών, την διατήρηση όμοιας νοσηλευτικής δύναμης αυτών αλλά και την ταυτότητα της απαραίτητης για τη μονιμοποίηση των υπαλλήλων εισαγωγικής εκπαίδευσης, δεν υφίσταται ουδείς απαγορευτικός λόγος της μη πραγματοποίησης αμοιβαίων μετατάξεων δόκιμων Νοσηλευτών

Συνεπεία των ανωτέρω, παρακαλούμε για τις δικές σας ενέργειες για την τροποποίηση της πρόσφατης διάταξης (και κατά βάση της διάταξης του άρθρου 50 του Νόμου 4368/2016) ώστε να συμπεριληφθεί και η δυνατότητα αμοιβαίας μετατάξης δόκιμων.

Αναμένοντας τις άμεσες ενέργειες σας, παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο της Ε.Ν.Ε

Ο Πρόεδρος
Δημήτριος Σκουτέλης

Ο Γεν. Γραμματέας
Τζαννής Πολυκανδριώτης

2ο Π.Τ. Μακεδονίας & Θράκης: «Οι μετακινήσεις των Νοσηλευτών να πραγματοποιούνται χωρίς περιορισμούς από τις Συντονιστικές Επιτροπές των αγροτικών κινητοποιήσεων για λόγους δημόσιου συμφέροντος»

Το 2ο Περιφερειακό Τμήμα Μακεδονίας & Θράκης της ΕΝΕ, ως θεσμοθετημένο επαγγελματικό επιμελητήριο των Νοσηλευτών της χώρας, απευθύνει δημόσιο και σαφές αίτημα προς τις Συντονιστικές Επιτροπές των αγροτικών κινητοποιήσεων για την απρόσκοπτη και άμεση διέλευση των Νοσηλευτών από τα σημεία αποκλεισμού οδικών αξόνων.

Η ομαλή και έγκαιρη προσέλευση του νοσηλευτικού προσωπικού στις δομές του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ) και της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ) αποτελεί κρίσιμο παράγοντα επιχειρησιακής συνέχειας και προϋπόθεση για την ασφαλή παροχή υπηρεσιών υγείας προς τον πληθυσμό.

Επισημαίνεται ότι το νοσηλευτικό προσωπικό λειτουργεί εδώ και χρόνια σε συνθήκες σοβαρής υποστελέχωσης, με αυξημένα ωράρια, συνεχόμενες βάρδιες, συσσωρευμένα ρεπό και άδειες, γεγονός που επιβαρύνει σημαντικά τη σωματική και ψυχική αντοχή των εργαζομένων. Οποιαδήποτε πρόσθετη καθυστέρηση στη μετακίνησή τους αυξάνει αντικειμενικά τον κίνδυνο μειωμένης απόδοσης και θέτει σε διακινδύνευση την ασφάλεια των ασθενών.

Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί το γεγονός ότι η καθυστέρηση ή αδυναμία προσέλευσης Νοσηλευτών εμποδίζει την έγκαιρη αλλαγή βαρδιών, με αποτέλεσμα την παραμονή εξαντλημένου προσωπικού στην εργασία, γεγονός που αντιβαίνει στις βασικές αρχές ασφαλούς λειτουργίας των υγειονομικών μονάδων.

Η προστασία της δημόσιας υγείας και της ανθρώπινης ζωής συνιστά υπέρ-

τατη κοινωνική προτεραιότητα, η οποία οφείλει να διασφαλίζεται ανεξαρτήτως του πλαισίου και της φύσης οποιωνδήποτε κινητοποιήσεων. Υπενθυμίζεται ότι ακόμη και σε περιόδους έκτακτης ανάγκης, όπως η πανδημία, η μετακίνηση των Νοσηλευτών πραγματοποιούνταν χωρίς περιορισμούς για λόγους δημόσιου συμφέροντος.

Κατόπιν των ανωτέρω, το 2ο Περιφερειακό Τμήμα Μακεδονίας & Θράκης της ΕΝΕ ζητά ρητά:

Την ελεύθερη διέλευση των Νοσηλευτών από τα σημεία αποκλεισμού.

Τη δυνατότητα διέλευσης με επίδειξη της επαγγελματικής νοσηλευτικής ταυτότητας.

Τη διασφάλιση της έγκαιρης στελέχωσης Νοσοκομείων και Κέντρων Υγείας.

Θεωρούμε ότι η συνεργασία και η κατανόηση όλων των κοινωνικών ομάδων αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και της δημόσιας ασφάλειας.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο του 2ου Π.Τ. της Ε.Ν.Ε.

Ο Πρόεδρος
Γεώργιος Μπαλιόζογλου

Ο Γεν. Γραμματέας
Μαρία Κωστίκου

Ενημέρωση μελών Ε.Ν.Ε. για την υποβολή αιτήσεων για την είσοδο στο Στρατιωτικό Πρατήριο (Π.Ο.Ν.) του Πολεμικού Ναυτικού (Αθήνα)

Σε ότι αφορά τις αιτήσεις έκδοσης δελτίου εισόδου για τον Π.Ο.Ν., οι οποίες έχουν κατατεθεί μέχρι και τον Νοέμβριο 2025, σας ενημερώνουμε ότι έχουν παραληφθεί και προωθούνται σταδιακά

στα μέλη της Ε.Ν.Ε.

Λόγω της μεγάλης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την έκδοση ειδικού δελτίου εισόδου των μελών της Ε.Ν.Ε. στο Στρατιωτικό Πρατήριο (Π.Ο.Ν.) του Πολεμικού Ναυτικού στην Αθήνα, η κατάθεση των αιτήσεων πραγματοποιείται καθημερινά. Οι αιτήσεις συγκεντρώνονται στο τέλος κάθε μήνα και θα κατατίθενται στον Π.Ο.Ν., ώστε να υπάρχει συνεχιζόμενη ροή.

Σε ότι αφορά την ανανέωση των δελτίων εισόδου με ημερομηνία λήξης (12/2024), σας ενημερώνουμε ότι όσοι κάτοχοι επιθυμούν την έκδοση νέου δελτίου εισόδου, παρακαλούνται να προσκομίσουν στην Γραμματεία της Ε.Ν.Ε. το παλιό δελτίο τύπου μαζί με τα κάτωθι έγγραφα:

Υπεύθυνη δήλωση Π.Ο.Ν., η οποία θα αναγράφει ΑΝΑΝΕΩΣΗ (<https://enne.gr/wp-content/uploads/2024/04/aitisi-pon.pdf>).

Φωτοτυπία της αστυνομικής ταυτότητας του μέλους ή των μελών της οικογένειας.

Βεβαίωση ανανέωσης εγγραφής Ε.Ν.Ε.

Σε ότι αφορά την έκδοση ατομικής κάρτας εισόδου νέων μελών, απαιτούνται τα κάτωθι δικαιολογητικά:

Υπεύθυνη δήλωση Π.Ο.Ν. (<https://enne.gr/wp-content/uploads/2024/04/aitisi-pon.pdf>).

Δύο έγχρωμες φωτογραφίες ταυτότητας (3εκ. Χ 4 εκ.) του αιτούντος.

Φωτοτυπία της αστυνομικής ταυτότητας του μέλους ή των μελών της οικογένειας.

Βεβαίωση ανανέωσης εγγραφής Ε.Ν.Ε.

Τα προαναφερόμενα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία της Ε.Ν.Ε. καθημερινά, είτε δια ζώσης, είτε ταχυδρομικώς, (Ταχ. Δ/ση: Βασιλίσσης Σοφίας 47, Τ.Κ.: 106 76 Αθήνα, 2ος όροφος).

Για το Διοικητικό Συμβούλιο της Ε.Ν.Ε

Ο Πρόεδρος
Δημήτριος Σκουτέλης

Ο Γεν. Γραμματέας
Τζαννής Πολυκανδριώτης

Εκπαιδευτικές πολιτικές για τα μέλη της Ε.Ν.Ε.

α. Κολλέγιο René Descartes – Ε.Ν.Ε.: Ειδικό πακέτο προνομιακών διδάκτρων στα Μεταπτυχιακά Προγράμματα του Κολλεγίου: https://enne.gr/teleftaies_ekselikseis/%ce%ba%ce%bf%ce%bb%ce%bb%ce%ad%ce%b3%ce%b9%ce%bf-rene-descartes-%ce%b5-%ce%bd-%ce%b5-%ce%b5%ce%b9%ce%b4%ce%b9%ce%ba%cf%8c-%cf%80%ce%b1%ce%ba%ce%ad%cf%84%ce%bf-%cf%80%cf%81%ce%bf%ce%bd/

β. Είσοδος μελών της Ε.Ν.Ε. στο Ειδικό Κέντρο Εφοδιασμού Μονάδων Στρατού Ε.Κ.Ε.Μ.Σ. (Χαϊδάρη, Αττικής), <https://enne.gr/nea/25252>

γ. Είσοδος μελών της Ε.Ν.Ε. στο Ειδικό Κέντρο Εφοδιασμού Μονάδων Στρατού Ε.Κ.Ε.Μ.Σ. (Νομός Αττικής), https://enne.gr/nea/deltia_tipou/24697

δ. Είσοδος μελών της Ε.Ν.Ε. στο Στρατιωτικό Πρατήριο Διδυμότειχου & στα Παραρτήματα Ορεστιάδας & Σουφλίου, <https://enne.gr/nea/24756>

ε. Παροχή έκπτωσης 10% για αγορές σε είδη ορόφου από τις ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΥΠΕΡΑΓΟΡΕΣ ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Α.Ε.Ε., https://enne.gr/teleftaies_ekselikseis/23256

ηστ Είσοδος μελών της Ε.Ν.Ε. στο Στρατιωτικό Πρατήριο Θεσσαλονίκης: <https://enne.gr/nea/18965>

Για το Διοικητικό Συμβούλιο της Ε.Ν.Ε

Ο Πρόεδρος
Δημήτριος Σκουτέλης

Ο Γεν. Γραμματέας
Τζαννής Πολυκανδριώτης

Editorial

Ο Πρόεδρος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.), κ. Ιωάννης Βαρδακαστάνης «δίνει» Ρυθμό στην Υγεία και αρθρογραφεί: «Υγεία για όλους με αγώνες και το 2026»

Η Παγκόσμια και Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία, η 3η Δεκέμβρη, είναι για εμάς στο αναπηρικό κίνημα μια ημέρα πολιτικών ευθυνών και λογοδοσίας. Είναι η στιγμή που, όπως και κάθε ημέρα, αναδεικνύουμε, διεκδικούμε και υπερασπιζόμαστε τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, χρόνιες ή/και σπάνιες παθήσεις και των οικογενειών τους στη χώρα.

Το 2025 ήταν μια δύσκολη χρονιά. Και για πολλούς από εμάς, μια από τις σκληρότερες. Τα δεδομένα μιλούν από μόνα τους. Το 78% των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες ή σπάνιες παθήσεις χρειάστηκε να περιορίσει δαπάνες βασικών αναγκών διαβίωσης για να καλύψει τις ανάγκες υγείας. Ένα στα τρία άτομα δεν κατάφερε να λάβει τις υπηρεσίες υγείας που είχε ανάγκη. Το 34% στερήθηκε φάρμακα, το 33% θεραπείες αποκατάστασης, το 30% υπηρεσίες ψυχικής υγείας. Σχεδόν το 40% δεν μπόρεσε να πραγματοποιήσει μια αναγκαία διαγνωστική εξέταση, ενώ το 43% στερήθηκε οδοντιατρική φροντίδα. Είναι λίγα από τα συμπεράσματα της μεγάλης έρευνας που διεξήγαγε το Παρατηρητήριο Θεμάτων Αναπηρίας της ΕΣΑμεΑ σχετικά με την πρόσβαση στην υγεία των ατόμων με αναπηρία.

Αυτά δεν είναι απλοί αριθμοί. Είναι ζωές. Είναι η καθημερινότητα μιας μεγάλης κοινωνικής ομάδας που ζει με φόβο, με άγχος, με ανησυχία, γιατί ξέρει ότι η επόμενη ανάγκη για φροντίδα μπορεί να αποδειχθεί αδύνατον να καλυφθεί. Τα δημόσια νοσοκομεία, δυστυχώς, για άλλη μια χρονιά παραμένουν μη προσβάσιμα για πολλούς πολίτες με αναπηρία. Η προσβασιμότητα σε υποδομές και υπηρεσίες είναι εξαιρετικά χαμηλή, ειδικά για άτομα με νευρολογικά, κινητικά ή αισθητηριακά προβλήματα, όπως και η εξειδικευμένη φροντίδα σε χρόνιους πάσχοντες. Οι ελλείψεις σε υλικά και προσωπικό επιβαρύνουν ακόμη περισσότερο τη νοσηλεία.

Και είναι εδώ που πρέπει να μιλήσουμε ανοιχτά για τη θέση των νοσηλευτών. Είναι οι άνθρωποι της πρώτης γραμμής. Είναι εκείνοι που βλέπουν την αναπηρία, τη χρόνια ή τη σπάνια πάθηση μαζί με εμάς, που σηκώνουν το βάρος της καθημερινής υποστήριξης, της διαχείρισης του πόνου, της αποκατάστασης. Τους οφείλουμε σεβασμό, αλλά όχι μόνο. Διεκδικούμε μαζί τους καλύτερες συνθήκες εργασίας, περισσότερες προλήψεις, αξιοπρεπή αμοιβή και συνεχή επιμόρφωση. Οι νοσηλευτές που

εργάζονται σε δημόσιες δομές πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να φροντίζουν με όρους ποιότητας, επάρκειας και σεβασμού στην ποικιλομορφία. Διεκδικούμε τη συνεχή εκπαίδευση και κατάρτιση τους ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία, χρόνιες ή/και σπάνιες παθήσεις με τρόπο ορθό, επιστημονικό και με σεβασμό.

Στην έρευνα της ΕΣΑμεΑ, οι αξιολογήσεις του κοινού για τις υπηρεσίες του ΕΟΠΥΥ και τη νοσοκομειακή περίθαλψη κυμαίνονται γύρω από το 5/10 – και κάτω. Ο χρόνος αναμονής στα ΤΕΠ, η διαθεσιμότητα προσωπικού, η πρόσβαση σε εξειδικευμένα κέντρα – όλα αυτά περιγράφουν ένα σύστημα που παραμένει μακριά από τις ανάγκες μας. Δεν είναι θέμα μόνο χρηματοδότησης αλλά και προτεραιοτήτων.

Γιατί τι σημαίνει «υγεία για όλους» όταν τα άτομα με αναπηρία δε φτάνουν ποτέ στον γιατρό τους; Όταν ένας άνθρωπος με αναπηρία χρειάζεται να δανειστεί για να κάνει φυσικοθεραπεία; Όταν η σπάνια πάθηση είναι και σιωπηλή, και αόρατη, και πανάκριβη;

Αυτό το μήνυμα θέλουμε να φτάσει παντού. Όχι άλλες γενικές υποσχέσεις. Χρειάζομαστε μια πολιτική υγείας που να ξεκινά από τις πιο ευάλωτες ομάδες και να χτίζεται με βάση τις δικές τους ανάγκες. Να υπάρχει πρόληψη, αποκατάσταση, φροντίδα στο σπίτι, ενίσχυση του προσωπικού, προσβασιμότητα παντού. Να έχουμε μαζί μας τις νοσηλεύτριες και τους νοσηλευτές όχι ως ήρωες της στιγμής, αλλά ως επαγγελματίες με αναγνώριση, εκπαίδευση και λόγο στον σχεδιασμό των πολιτικών φροντίδας.

Γιατί η Υγεία χωρίς νοσηλευτές δεν υπάρχει. Και η Υγεία χωρίς τη φωνή των ατόμων με αναπηρία, δεν είναι δημόσια Υγεία. Είναι Υγεία για λίγους.

Το 2025 μπορεί να έκλεισε με πικρή γεύση. Όμως η ΕΣΑμεΑ δεν σταματά. Οι διεκδικήσεις μας συνεχίζονται. Οι φωνές μας δυναμώνουν. Και η συμμαχία μας με την κοινότητα των νοσηλευτών και όλου του ιατρικού προσωπικού είναι πιο αναγκαία από ποτέ.

Γιατί τίποτα για εμάς, χωρίς εμάς. Και τίποτα για την Υγεία, χωρίς αυτούς που τη σπηρίζουν.

Συνέντευξη του Προέδρου της ΕΝΕ στο ygeiamou.gr: «Έλλειψη νοσηλευτών: Μια σιωπηλή πρόκληση για το σύστημα υγείας»

Η έλλειψη νοσηλευτών αποτελεί μία από τις πιο σταθερές και ταυτόχρονα πιο υποτιμημένες προκλήσεις των σύγχρονων συστημάτων υγείας. Δεν πρόκειται για ένα πρόβλημα που εμφανίστηκε ξαφνικά ούτε για μια συγκυριακή δυσλειτουργία. Είναι το αποτέλεσμα ετών συσσωρευμένων ελλείψεων στον σχεδιασμό ανθρώπινου δυναμικού, σ' έναν κλάδο που βρίσκεται στον πυρήνα της καθημερινής φροντίδας του ασθενούς.

Στην Ελλάδα, η κατάσταση είναι ιδιαίτερα αισθητή, καθώς ο αριθμός των νοσηλευτών σε σχέση με τον πληθυσμό παραμένει χαμηλός σε σύγκριση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Αυτό το

στοιχείο δεν είναι αφηρημένο. Η υποστελέχωση δεν αποτελεί απλώς οργανωτικό πρόβλημα. Έχει άμεσες επιπτώσεις στην ποιότητα της φροντίδας και στην αντοχή του συστήματος. Μεταφράζεται:

- σε καθημερινή πίεση στα τμήματα,
- σε μονάδες που λειτουργούν με περιορισμένο προσωπικό
- και σε εργαζόμενους που καλούνται να καλύψουν πιο πολλές ανάγκες από όσες επιτρέπει η επαγγελματική ασφάλεια.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ένωσης Νοσηλευτών Ελλάδας (ΕΝΕ), από το σύστημα υγείας λείπουν περίπου 17.000 νοσηλευτές και 15.000 βοηθοί νοσηλευτών.

Στα σχολεία υπηρετούν 2.000 περίπου νοσηλευτές.

Για τον ασθενή, ο επαρκής αριθμός νοσηλευτών σημαίνει καλύτερη παρακολούθηση, περισσότερη επικοινωνία και μεγαλύτερη ασφάλεια. Για τον νοσηλευτή, σημαίνει συνθήκες εργασίας που του επιτρέπουν να ασκήσει το επάγγελμά του με επαγγελματισμό και χωρίς συνεχή εξάντληση. Όταν οι αναλογίες νοσηλευτών και ασθενών ξεπερνούν τις αντοχές του συστήματος, τότε η φροντίδα γίνεται διαχείριση και η ποιότητα περιορίζεται στο ελάχιστο δυνατό.

Τα αίτια της έλλειψης είναι πολλαπλά και διαρθρωτικά. Ένα μεγάλο τμήμα του νοσηλευτικού δυναμικού πλησιάζει στην ηλικία συνταξιοδότησης, ενώ δεν υπάρχει επαρκής αναπλήρωση από νεότερους επαγγελματίες. Παράλληλα, αρκετοί απόφοιτοι επιλέγουν να εργαστούν στο εξωτερικό, αναζητώντας καλύτερες συνθήκες εργασίας, σταθερότητα και προοπτική εξέλιξης. Το φαινόμενο αυτό έχει αποδυναμώσει σημαντικά το διαθέσιμο ανθρώπινο δυναμικό στη χώρα.

Ένα ακόμη ανησυχητικό στοιχείο είναι η μειωμένη ελκυστικότητα του επαγγέλματος στους νέους. Οι πανεπιστημιακές σχολές νοσηλευτικής τα τελευταία χρόνια δεν καταγράφουν το ενδιαφέρον που είχαν στο παρελθόν, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις οι διαθέσιμες θέσεις δεν καλύπτονται. Η πραγμα-

τικότητα της εργασίας λειτουργεί αποτρεπτικά, ιδιαίτερα όταν δεν συνοδεύεται από οικονομικές και θεσμικές προοπτικές.

Η καθημερινότητα στα νοσοκομεία περιλαμβάνει συχνές υπερωρίες, πίεση, σωματική κόπωση και αυξημένο συναισθηματικό φορτίο. Δεν είναι σπάνιο το φαινόμενο επαγγελματικής εξουθένωσης, ούτε οι πρόωρες αποχωρήσεις από το επάγγελμα. Αυτή η σταδιακή αποχώρηση έμπειρων νοσηλευτών δεν στερεί μόνο αριθμούς, αλλά και σημαντική κλινική γνώση, εμπειρία και συνέχεια στη φροντίδα.

Οι επιπτώσεις αφορούν και τη λειτουργία του ίδιου του συστήματος υγείας. Παρατεταμένες νοσηλείες, περιορισμένη δυνατότητα πρόληψης επιπλοκών και αυξημένες επανεισαγωγές αποτελούν έμμεσο αλλά υπαρκτό κόστος της υποστελέχωσης. Η εξοικονόμηση πόρων μέσω της μη επαρκούς στελέχωσης στην πραγματικότητα οδηγεί σε μεγαλύτερη οικονομική επιβάρυνση σε βάθος χρόνου.

Σε άλλες χώρες, εφαρμόστηκαν πολιτικές που δεν περιορίστηκαν στην κάλυψη κενών, αλλά επικεντρώθηκαν στη συγκράτηση του ανθρώπινου δυναμικού. Η βελτίωση συνθηκών εργασίας, η σταδιακή αύξηση αποδοχών, τα προγράμματα επαναφοράς στο επάγγελμα και ο καλύτερος προγραμματισμός εκπαίδευσης έδειξαν ότι το πρόβλημα μπορεί να αντιμετωπιστεί όταν υπάρχει συνεκτική στρατηγική.

Στην Ελλάδα, η ανάγκη για συνολικό σχεδιασμό είναι πλέον επιτακτική. Όχι αποσπασματικές αποφάσεις, αλλά πολιτικές με διάρκεια και αξιολόγηση. Χρειάζεται σύνδεση της εκπαίδευσης με τις ανάγκες του συστήματος, σαφές επαγγελματικό περίγραμμα, επενδύσεις στην επαγγελματική εξέλιξη και συνθήκες εργασίας που επιτρέπουν παραμονή και όχι διαρκή διαφυγή.

Ως Πρόεδρος της Ένωσης Νοσηλευτών Ελλάδος, θεωρώ ότι η συζήτηση για τη στελέχωση πρέπει να γίνεται με νηφαλιότητα αλλά και με ειλικρίνεια. Χωρίς υπερβολές, αλλά και χωρίς εφησυχασμό. Το πρόβλημα δεν χρειάζεται δραματοποίηση για να γίνει κατανοητό. Χρειάζεται πολιτική βούληση, συνεννόηση και συνέπεια.

Η έλλειψη νοσηλευτών δεν είναι ζήτημα ενός επαγγελματικού κλάδου. Είναι υπόθεση της κοινωνίας συνολικά. Αφορά το επίπεδο φροντίδας που θέλουμε να παρέχουμε, την ασφάλεια που εγγυόμαστε και τη βιωσιμότητα του συστήματος δημόσιας υγείας.

Η επένδυση στη νοσηλευτική δεν είναι πολυτέλεια. Είναι βασική προϋπόθεση για ένα σύστημα υγείας που αντέχει στον χρόνο και στις κρίσεις. Κάθε καθυστέρηση στη λήψη αποφάσεων εντείνει τις πιέσεις και περιορίζει τα περιθώρια ουσιαστικών παρεμβάσεων.

Ένα σύστημα υγείας είναι τόσο ισχυρό όσο οι άνθρωποί του. Και η φροντίδα δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς αυτούς που καθημερινά τη στηρίζουν.

Πηγή: <https://www.ygeiamou.gr/idis/525660/ellipsi-nosilefton-mia-siopili-prokli-i-gia-to-sistema-igias/>

Τα στελέχη του Υπουργείου Υγείας εκπαιδεύτηκαν για να ΣΩΖΟΥΝ ΖΩΕΣ!

Η Ένωση Νοσηλευτών Ελλάδος σε συνεργασία με το Γραφείο του Υφυπουργού Υγείας και τον Σύλλογο Εργαζομένων του Υπουργείου Υγείας υλοποίησαν το πανελλαδικό εθελοντικό Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας μέσω του Σχολείου, της Οικογένειας, της Κοινότητας, με τίτλο: «Οι Νοσηλευτές εκπαιδεύουν... οι Πολίτες ΣΩΖΟΥΝ ζωές», για τα στελέχη του Υπουργείου Υγείας στις 15 και 18 Δεκεμβρίου 2025, στο αμφιθέατρο του Υπουργείου Υγείας.

Οι συμμετέχοντες, παρουσία του Υφυπουργού Υγείας κ. Δημήτριου Βαρτζόπουλου, ενημερώθηκαν για τις νέες κατευθυντήριες οδηγίες του European Resuscitation Council σε ότι αφορά την Καρδιοαναπνευστική Αναζωογόνηση και εκπαιδεύτηκαν στην παροχή Πρώτων Βοηθειών σε περιπτώσεις απώλειας αισθήσεων, αντιμετώπισης πνιγμού – πνιγμονής, στην παροχή Καρδιοαναπνευστικής Αναζωογόνησης, στη χρήση του Αυτόματου Εξωτερικού Απινιδιστή και στην θέση ανάντησης, αποκτώντας τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να αντιμετωπίσουν επαρκώς, κρίσιμες για τη ζωή καταστάσεις. Επιπλέον πραγματοποιήθηκε επίδειξη της χρήσης του Αυτόματου Εξωτερικού Απινιδιστή, τον οποίο διαθέτει το Υπουργείο Υγείας.

Ακολούθως ο Υφυπουργός Υγείας προέβη στην ακόλουθη δήλωση: «Είναι καθήκον του ΥΥ να παρέχει στα στελέχη του συνεχή κατάρτιση και όλως ιδιαιτέρως σε θέματα Πρώτων Βοηθειών και χρήσης Απινιδωτή, που κυριολεκτικά σώζουν ζωές. Θέλω να ευχαριστήσω την ΕΝΕ για την εκπόνηση του εκπαιδευτικού προγράμματος δια μέσου του Υπεύθυνου και Γενικού Γραμματέα της ΕΝΕ, κ. Τζαννή Πολυκανδριώτη και να συγχαρώ όλους τους

εθελοντές αλλά και τους συμμετέχοντες. Με γνώμονα την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του Ανθρώπινου Δυναμικού θα συνεχίσουμε την προώθηση τέτοιων συνεργασιών».

Η Ε.Ν.Ε. εκφράζει τις θερμές ευχαριστίες προς τον Υφυπουργό Υγείας κ. Δημήτριο Βαρτζόπουλο και τα στελέχη του γραφείου του για τον προγραμματισμό του εκπαιδευτικού προγράμματος.

Επίσης απευθύνει τα εύσημα προς τον Σύλλογο Εργαζομένων του Υπουργείου Υγείας για την υποδειγματική συνεργασία και φιλοξενία και συγχαίρει όλους τους εκπαιδευόμενους για την συμμετοχή τους, γεγονός το οποίο αποδεικνύει το υψηλό αίσθημα κοινωνικής ευθύνης. Ιδιαίτερως δε, Επιπλέον συγχαίρει τα μέλη της κ. Μαρία Καλογήρου, κ. Σταυρούλα Κατσιούλη, Ευσταθία Μαριδάκη για την εθελοντική συμμετοχή τους στη διεξαγωγή του προγράμματος και την κ. Μαρία Δημοπούλου για την συνεργασία στον σχεδιασμό και την υλοποίησή του.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο της Ε.Ν.Ε

Ο Πρόεδρος
Δημήτριος Σκουτέλης

Ο Γεν. Γραμματέας
Τζαννής Πολυκανδριώτης

Επιτυχές το 1ο Webinar του Επιστημονικού Τομέα Δερματολογικής Νοσηλευτικής

Ο Νοσηλευτικός Επιστημονικός Τομέας Δερματολογικής Νοσηλευτικής της Ε.Ν.Ε., έχοντας στόχο την προαγωγή της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Ανάπτυξης και Επιμόρφωσης των Νοσηλευτών, διοργάνωσε την Τετάρτη 10 Δεκεμβρίου 2025, το 1ο Webinar με θέμα: «Παρουσίαση Περιστατικού με Οξώδη Κνήφη – Νοσηλευτική Προσέγγιση».

Σκοπός της εκπαιδευτικής δραστηριότητας ήταν η ανάλυση και η ολιστική προσέγγιση της νοσηλευτικής διεργασίας στη νοσηλευτική φροντίδα ασθενή με οξώδη κνήφη (κλινική εκτίμηση, νοσηλευτική διάγνωση, προγραμματισμός νοσηλευτικών παρεμβάσεων, εκπαίδευση ασθενών), αλλά και η παρουσίαση των αποτελεσμάτων βελτίωσης του ασθενή.

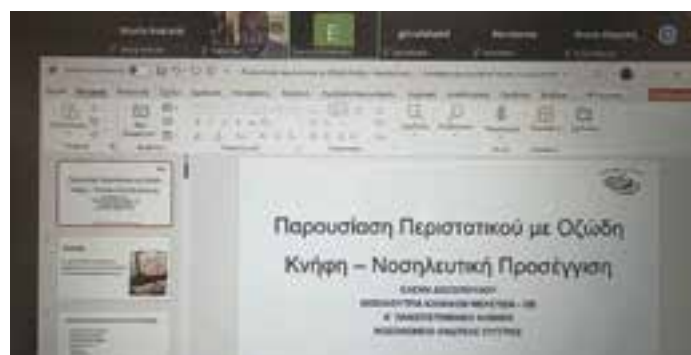
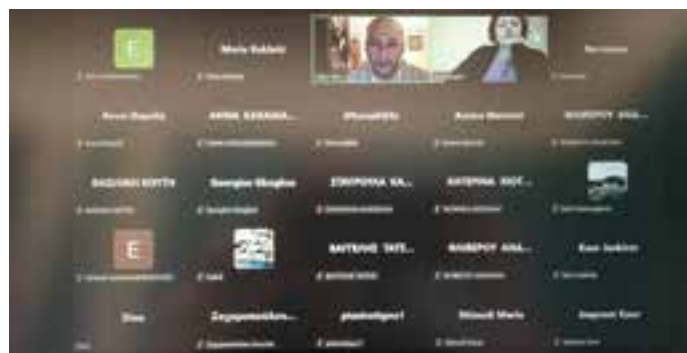
Η συμμετοχή των νοσηλευτών ήταν άκρως ικανοποιητική και το Webinar κατόρθωσε να προσελκύσει το ενδιαφέρον δεκάδων νοσηλευτών εξειδικευμένων στην δερματολογική νοσηλευτική, πανελλαδικά.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ε.Ν.Ε. συχαίρει την Πρόεδρο του Επιστημονικού Τομέα Δερματολογικής Νοσηλευτικής κ. Παναγιώτα Χατζή, τα μέλη του Τομέα για την υποδειγματική διοργάνωση, την εισηγήτρια κ. Ελένη Δοξοπούλου για την εξαιρετική επιστημονική παρουσίαση της, καθώς και όλους τους συμμετέχοντες για την παρουσία τους στην εκπαιδευτική δράση του επιστημονικού Τομέα Δερματολογικής Νοσηλευτικής.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο της Ε.Ν.Ε

Ο Πρόεδρος
Δημήτριος Σκουτέλης

Ο Γεν. Γραμματέας
Τζαννής Πολυκανδριώτης

«Οι Νοσηλευτές εκπαιδεύουν... οι μαθητές, οι εκπαιδευτικοί και οι πολίτες ΣΩΖΟΥΝ ΖΩΕΣ», ΕΝΕΕΓΥΛ Βέροιας, ΤΟΜΥ Βέροιας, 1ο Δημοτικό Σχολείο Νίκαιας, 11ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης, 1ο Λύκειο Κορίνθου, 1ο ΕΠΑΛ Καλύμνου, 2ο Γυμνάσιο Φιλύρου Θεσσαλονίκης, 5ο Γυμνάσιο Ιωαννίνων, 6ο Δημοτικό Σχολείο Αγίων Αναργύρων, 10ο Γυμνάσιο Νίκαιας, 3ο Δημοτικό Σχολείο Ιωαννίνων «ΜΑΡΟΥΤΣΕΙΟ», Σύνδεσμο Προπονητών Στίβου Αχαΐας, Αρσάκειο Λύκειο Θεσσαλονίκης, Γενικό Λύκειο Σκύδρας, 15ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου, 1ο Εσπερινό Γυμνάσιο Κιάτου, 42ο Νηπιαγωγείο Ηρακλείου, 10ο Δημοτικό Σχολείο Πολίχνης

Οι Νοσηλευτές συνεχίζουν να εκπαιδεύουν τον μαθητικό πληθυσμό, τους εκπαιδευτικούς και τους πολίτες για να ΣΩΖΟΥΝ ΖΩΕΣ... υλοποιώντας το πανελλαδικό εθελοντικό Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας μέσω του Σχολείου, της Οικογένειας, της Κοινότητας, της Ένωσης Νοσηλευτών Ελλάδος. Το πρόγραμμα πραγματοποιήθηκε στο ΕΝΕΕΓΥΛ Βέροιας, στην ΤΟΜΥ Βέροιας, στο 10ο Δημοτικό Σχολείο Νίκαιας, στο 11ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης, στο 1ο Λύκειο Κορίνθου, στο 1ο ΕΠΑΛ Καλύμνου, στο 2ο Γυμνάσιο Φιλύρου Θεσσαλονίκης, στο 5ο Γυμνάσιο Ιωαννίνων, στο 6ο Δημοτικό Σχολείο Αγίων Αναργύρων, στο 10ο Γυμνάσιο Νίκαιας, στο 3ο Δημοτικό Σχολείο Ιωαννίνων «ΜΑΡΟΥΤΣΕΙΟ», στον Σύνδεσμο Προπονητών Στίβου Αχαΐας, στο Αρσάκειο Λύκειο Θεσσαλονίκης, στο Γενικό Λύκειο Σκύδρας, στο 15ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου, στο 1ο Εσπερινό Γυμνάσιο Κιάτου, στο 42ο Νηπιαγωγείο Ηρακλείου και στο 10ο Δημοτικό Σχολείο Πολίχνης.

Οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν και εκπαιδεύτηκαν στην παροχή Πρώτων Βοηθειών, στην παροχή Καρδιοαναπνευστικής Αναζωογόνησης και στη χρήση του Αυτόματου Εξωτερικού Απινιδιστή, αποκτώντας τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να αντιμετωπίσουν επαρκώς, κρίσιμες για τη ζωή καταστάσεις.

Η Ε.Ν.Ε. συχαίρει όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για την εξαίρετη οργάνωση, καθώς και όλους τους εκπαιδευόμενους για τη συμμετοχή τους, γεγονός το οποίο αποδεικνύει το υψηλό αίσθημα κοινωνικής ευθύνης. Επιπλέον συχαίρει τα μέλη της κ. Λουκία Κεραμιδά, κ. Άννα Τζιάτζιου, κ. Νίκη Γεωργακοπούλου, κ. Γεωργία Κατσά, κ. Θεόδωρο Καπάδοχο, κ. Γεωργία Παπαγεωργίου, κ. Βασιλική Κακούρη, κ. Ευλαμπία Στρογγύλη, κ. Αικατερίνη Μπουζικά, κ. Ελισάβετ Μανάνη, κ. Μαρία Λεοντάρη, κ. Χαρά Δελλοπούλου, κ. Ελπίνη Παπτή, κ. Παναγιώτα Μακρυγιάννη, κ. Αικατερίνη Νικολάου, κ. Ξανθήπη Φουλίδου, κ. Θωμά Τζίμα, κ. Ιωάννη Ντόμαρη, κ. Απόστολο Δηληγάκη και κ. Χαράλαμπο Λεβέντη για την εθελοντική συμμετοχή τους στη διεξαγωγή του προγράμματος.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο της Ε.Ν.Ε

Ο Πρόεδρος
Δημήτριος Σκουτέλης

Ο Γεν. Γραμματέας
Τζαννής Πολυκανδριώτης

Οι Νοσηλευτές το ΚΕΠ Υγείας του Δήμου Περιστερίου και το Κέντρο Υγείας Αιγάλεω έδωσαν «ΟΡΑΜΑ ΕΛΠΙΔΑΣ»

Η Ένωση Νοσηλευτών Ελλάδος στο πλαίσιο της Πανελλήνιας Εθελοντικής Δράσης Δωρεάς Μυελού Οστών: «Οι Νοσηλευτές δίνουν ΟΡΑΜΑ ΕΛΠΙΔΑΣ» διοργάνωσαν σε συνεργασία με το ΚΕΠ Υγείας του Δήμου Περιστερίου και το Κέντρο Υγείας Αιγάλεω ενημερωτικές εκδηλώσεις – δράσεις για την προσέλκυση εθελοντών δωτών Μυελού των Οστών, στην πλατεία Δημαρχείου στο Περιστερί στις 18 Δεκεμβρίου 2025 και στο Εμπορικό Κέντρο RIVER WEST στις 19 Δεκεμβρίου 2025.

Οι πολίτες ενημερώθηκαν σχετικά με την αναγκαιότητα αύξησης των Ελλήνων εθελοντών δωτών Μυελού των Οστών, ώστε μέσω της κοινής γενετικής καταγωγής να πολλαπλασιάσει την πιθανότητα συμβατότητας και κατόπιν προσερχόντουσαν σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο για την εγγραφή νέων εθελοντών δωτών Μυελού Οστών και για την λήψη δειγμάτων.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ε.Ν.Ε. συχαίρει τον Δήμαρχο Περιστερίου κ. Ανδρέα Παχατουρίδη, την Αντιδήμαρχο Υγείας κ. Παρασκευή Αρσενόπουλου, τους εθελοντές του ΚΕΠ Υγείας, τον Πρόεδρο ΤοΠΦΥ κ. Ηλία Μάνδρο, τον επιστημονικά υπεύθυνο του Κέντρου Υγείας Αιγάλεω κ. Αργύρη Μακρή, την

αναπληρώτρια υπεύθυνη κ. Βασιλική Πιπέρου Βασιλική και την Διοίκηση του εμπορικού κέντρου RIVER WEST, για την άψογη συνεργασία και την άριστη οργάνωση της δράσης, καθώς και όλους τους νέους εθελοντές δότες για τη συνεισφορά τους.

Επιπλέον εκφράζει θερμές ευχαριστίες προς τα μέλη της κ. Μαρία Παπαδοπούλου, κ. Γεώργιο Κούρτη, κ. Γεωργία Καραγεωργίου, κ. Γεωργία Γεωργάκη, κ. Δήμητρα Σκούρου, κ. Αγγελική Ζαφειροπούλου, κ. Χριστίνα Μπενέκου, κ. Σταυρούλα Αβαγιανού και στους επαγγελματίες υγείας του Κέντρου Υγείας Αιγάλεω κ. Εννίτα Τσέλα, κ. Παρασκευή Διαμαντίδου, κ. Ελευθερία Μαркеζίνη, κ. Μαργαρίτα Στεφάνου και κ. Ελένη Κουζμινά για την εθελοντική συμμετοχή τους, καθώς και στον Σύλλογο «ΟΡΑΜΑ ΕΛΠΙΔΑΣ», για την αगाστή συνεργασία και υποστήριξη.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο της Ε.Ν.Ε

Ο Πρόεδρος
Δημήτριος Σκουτέλης

Ο Γεν. Γραμματέας
Τζαννής Πολυκανδριώτης

Το Τμήμα Νοσηλευτικής του ΕΚΠΑ άνοιξε τον δημόσιο διάλογο για το παρόν και το μέλλον της νοσηλευτικής στη χώρα

Διοργανώθηκε με επιτυχία και πολύ μεγάλη συμμετοχή από το Τμήμα Νοσηλευτικής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, με Πρόεδρο τον κ. Παύλο Μυριανθέα, σε συνεργασία με την Καθηγήτρια και Executive Director Lusine Poghosyan από Σχολή Νοσηλευτικής του Πανεπιστημίου Columbia των ΗΠΑ (School of Nursing) και τον Stefano Gandolfo από το ελληνικό Τμήμα του Columbia Athens Global Center, την Τρίτη 16.12.2025, στο Αμφιθέατρο της Σχολής, Διεθνής επιστημονική Ημερίδα με θέμα: «Strengthening the Nursing Workforce: Addressing Shortages, Burnout, and Patient Safety Through Better Work Environments».

Το θέμα της ημερίδας αποτελεί ένα από τα πλέον κρίσιμα ζητήματα που απασχολούν τα σύγχρονα συστήματα υγείας με άμεσο αντίκτυπο στην ποιότητα της φροντίδας και την ασφάλεια των ληπτών των υπηρεσιών υγείας. Στην ημερίδα παρουσιάστηκαν σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα τόσο για την Ελλάδα και τις ΗΠΑ, όσο και διεθνείς εμπειρίες σχετικά με τις ελλείψεις νοσηλευτικού προσωπικού, την επαγγελματική εξουθένωση (burnout), την σιωπηλή αποχώρηση (quiet quitting), την ευεξία των επαγγελματιών υγείας και τις επιπτώσεις τους στη λειτουργία των υπηρεσιών υγείας. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε σε καλές πρακτικές και πολιτικές που συμβάλλουν στη δημιουργία υποστηρικτικών και ασφαλών εργασιακών περιβαλλόντων.

Την εκδήλωση προσφώνησε εκ μέρους του Πρύτανη καθηγητή Γεράσιμου Σιάσου ο Αντιπρόεδρος Έρευνας και Καινοτομίας καθηγητής Ευστάθιος Ευσταθόπουλος. Συμμετείχαν η Γενική Γραμματέας Υπηρεσιών Υγείας κ. Λίλιαν Βιλδιρίδη και η Γενική Γραμματέας Δημόσιας Υγείας κ. Χριστίνα Κράββαρη, ο κ. João Breda από το γραφείο του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας στην Αθήνα, η κ. Λίνα Γιωτάκη μέλος του Δ.Σ. εκπροσωπώντας το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, ο Υπεύθυνος Δωρεών του ΙΣΝ κ. Πάνος Βαζαΐος, ο κ. Λάμπρος Μπίζας, Αντιπρόεδρος της Ένωσης Νοσηλευτών Ελλάδος, και η κ. Δάφνη Καϊτελίδου από τον Οργανισμό Διασφάλισης της Ποιότητας στην Υγεία (Ο.ΔΙ.Π.Υ.). Πραγματοεύθηκαν και ζητήματα που αφορούν στην ενίσχυση του νοσηλευτικού δυναμικού μέσω στρατηγικών ανάπτυξης και διατήρησης για την αντιμετώπιση της συνε-

χιζόμενης έλλειψης σε ανθρώπινο δυναμικό, στην ευεξία του εργατικού δυναμικού υγείας, στα επίπεδα στελέχωσης και την εμφανιζόμενη πρόθεση αποχώρησης. Παρουσιάστηκαν μεταξύ άλλων, από τους καθηγητές κ. Jonathan Drennan (University College Dublin) και κ. Gianluca Catania (University of Genova) ευρήματα από τις διεξαχθείσες στην Ιταλία από τους RN4CAST και Clinician Well being Magnet4Europe μελέτες σχετικά με τη χάραξη πολιτικής για την βελτίωση της ψυχικής υγείας και της Ευεξίας στους υγειονομικούς χώρους εργασίας και από την Καθηγήτρια του Τμήματος κ. Πασχάλη Αντωνία και τον Καθηγητή κ. Βασιλείου Βασίλειο, το ψηφιακό πρόγραμμα: «e-EU-elikto» ως εργαλείο αυτοβοήθειας για τη διαχείριση και μείωση του στρες σε επαγγελματίες υγείας πρώτης γραμμής (Νοσηλευτές, Διασώστες και Ιατρούς), και χρηματοδοτείται από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

Αναδείχθηκε η ανάγκη για βιώσιμες λύσεις που θα ενισχύσουν το νοσηλευτικό επάγγελμα, θα περιορίσουν την επαγγελματική εξουθένωση και θα διασφαλίσουν υψηλής ποιότητας και ασφαλή φροντίδα για όλους τους λήπτες υπηρεσιών υγείας.

Υπήρξε δημοσιογραφική κάλυψη της Ημερίδας από την εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ/ΤΟ ΒΗΜΑ.

Ο συντονισμός του panel discussion έγινε από τον δημοσιογράφο κ. Αντώνιο Φουρλή.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο της Ε.Ν.Ε

Ο Πρόεδρος
Δημήτριος Σκουτέλης

Ο Γεν. Γραμματέας
Τζαννής Πολυκανδριώτης

Οι Νοσηλευτές «δίνουν» Ρυθμό στην Υγεία...

Κωνσταντίνα Φίλιου

Νοσηλεύτρια, MSc, Γ.Ν.Α. «ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ»: Παγκόσμια Ημέρα κατά του AIDS 2025

Ο ιός της ανθρώπινης ανοσοανεπάρκειας (HIV) παραμένει ένα σημαντικό ζήτημα δημόσιας υγείας παγκοσμίως, αλλά και στην Ελλάδα. Από την αναγνώρισή του το 1983, η επιστημονική πρόοδος έχει μετατρέψει τη HIV λοίμωξη από μια θανατηφόρα ασθένεια σε ένα διαχειρίσιμο χρόνιο νόσημα, χάρη στην αποτελεσματική αντιρετροϊκή θεραπεία.

Σύμφωνα με τις εκθέσεις επιδημιολογικής επιτήρησης του Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας (ΕΟΔΥ), στην Ελλάδα ζουν σήμερα πάνω από 21.800 άτομα με HIV λοίμωξη, ενώ ο συνολικός αριθμός των διαγνώσεων από την αρχή της επιδημίας ξεπερνά τα 26.000 περιστατικά. Τα δεδομένα του 2024 έδειξαν μια μικρή μείωση (4%) στις νέες διαγνώσεις σε σχέση με το προηγούμενο έτος, μια ενθαρρυντική εξέλιξη.

Η πλειονότητα των ατόμων που ζουν με HIV στην Ελλάδα είναι άνδρες, με τη μετάδοση να αφορά κυρίως σεξουαλικές επαφές μεταξύ ανδρών (MSM). Παρατηρείται επίσης σημαντικός αριθμός λοιμώξεων μεταξύ των χρηστών ενδοφλέβιων εξαρτησιογόνων ουσιών, ιδίως κατά την περίοδο 2010-2014, ενώ η ετεροφυλοφιλική μετάδοση και η κάθετη μετάδοση (από μητέρα σε παιδί) παραμένουν σε χαμηλότερα επίπεδα. Ένα από τα βασικά προβλήματα που αναδεικνύουν οι εκθέσεις του ΕΟΔΥ είναι η καθυστερημένη διάγνωση. Ένα σημαντικό ποσοστό των νέων διαγνώσεων γίνεται σε προχωρημένο στάδιο της νόσου, κάτι που δυσχεραίνει την άμεση και αποτελεσματική παρέμβαση και αυξάνει τον κίνδυνο μετάδοσης.

Η ζωή των ατόμων που ζουν με HIV έχει αλλάξει δραματικά τις τελευταίες δεκαετίες. Χάρη στην εξέλιξη της ιατρικής, ο HIV αντιμετωπίζεται πλέον ως ένα χρόνιο νόσημα, επιτρέποντας στους ασθενείς να έχουν μια φυσιολογική διάρκεια και ποιότητα ζωής. Ωστόσο, οι προκλήσεις παραμένουν.

Το κοινωνικό στίγμα και οι διακρίσεις εξακολουθούν να αποτελούν σοβαρά εμπόδια. Οι ασθενείς συχνά αντιμετωπίζουν άγνοια και φόβο από το περιβάλλον τους, παρά το γεγονός ότι υπό αγωγή και με μη ανιχνεύσιμο ιικό φορτίο, ο ιός δεν μεταδίδεται. Για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, έχουν αναπτυχθεί δίκτυα υποστήριξης και φορείς που παρέχουν νομική και ψυχολογική βοήθεια στους οροθετικούς. Η καθημερινότητα περιλαμβάνει τη συστηματική λήψη αντιρετροϊκών φαρμάκων και την τακτική ιατρική παρακολούθηση. Η τήρηση της θεραπείας είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση του ιικού φορτίου σε μη ανιχνεύσι-

μα επίπεδα, προστατεύοντας τόσο την υγεία του ασθενούς όσο και τους γύρω τους.

Στην Ελλάδα, η ολοκληρωμένη φροντίδα των ατόμων με HIV/AIDS παρέχεται κυρίως μέσω των Μονάδων Ειδικών Λοιμώξεων (ΜΕΛ). Η (ΜΕΛ) του Γ.Ν.Α. Ιπποκράτειο παρέχει διεπιστημονική και ολιστική προσέγγιση με στόχο όχι μόνο την ιατρική αντιμετώπιση της νόσου αλλά και τη συνολική υποστήριξη του ασθενούς.

Η διαδικασία περίθαλψης ακολουθεί συγκεκριμένα βήματα:

- Μετά τη διάγνωση, ο ασθενής που παραπέμπεται στη Μονάδα Ειδικών Λοιμώξεων του Γ.Ν.Α. Ιπποκράτειο υποβάλλεται σε λεπτομερή έλεγχο του ανοσοποιητικού συστήματος (μέτρηση CD4+ T λεμφοκυττάρων) και προσδιορισμός του ιικού φορτίου (HIV RNA).

- Ξεκινά άμεσα η κατάλληλη αντιρετροϊκή αγωγή, η οποία είναι πλέον υψηλής αποτελεσματικότητας και περιλαμβάνει συχνά συνδυασμούς φαρμάκων σε ένα μόνο χάπι ημερησίως. Η παρακολούθηση είναι τακτική και περιλαμβάνει εξετάσεις ρουτίνας (ηπατική/νεφρική λειτουργία και έλεγχος λιπιδίων) και ειδικές εξετάσεις για τη μέτρηση του ιικού φορτίου, με στόχο το «μη ανιχνεύσιμο».

- Στη Μονάδα Ειδικών Λοιμώξεων του Γ.Ν.Α. Ιπποκράτειο αναγνωρίζουμε την ανάγκη για ψυχολογική υποστήριξη και συμβουλευτική, τόσο για τη διαχείριση της διάγνωσης όσο και για την αντιμετώπιση του στίγματος και τη διασφάλιση της τήρησης της θεραπείας.

- Οι ασθενείς ενημερώνονται και παρακολουθούνται στενά για την πρόληψη και την έγκαιρη αντιμετώπιση ευκαιριακών λοιμώξεων, ιδιαίτερα εάν η διάγνωση ήταν καθυστερημένη.

Η Μονάδα Ειδικών Λοιμώξεων, διαθέτει την απαραίτητη τεχνογνωσία και τα σύγχρονα φάρμακα για την αποτελεσματική διαχείριση της HIV λοίμωξης. Με την τήρηση των κατευθυντήριων οδηγιών διασφαλίζεται η ορθή κλινική πρακτική και η προστασία του ιατρονοσηλευτικού προσωπικού, εναρμονίζοντας τη λειτουργία με τα διεθνή πρότυπα φροντίδας.

Συμπερασματικά, η αντιμετώπιση του HIV έχει προχωρήσει σημαντικά, προσφέροντας ελπίδα και ποιότητα ζωής στους ασθενείς. Η περαιτέρω ενίσχυση της πρόληψης, η μείωση του στίγματος και η έγκαιρη διάγνωση παραμένουν οι βασικοί μας άξονες για τον έλεγχο της επιδημίας.

Σεραφείμ Λάππας

RN, MSc Παθολογίας Ιατρικής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Ειδίκευση στη Συμβουλευτική και τον Προσανατολισμό. Αιρετό μέλος ΚΥΣΕΕΠ: Παγκόσμια Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία: «Σχολικός Νοσηλευτής: Ο Αθόρυβος Φύλακας της Ένταξης και της Ισότητας»

Η ημέρα αυτή μπορεί να μας υπενθυμίζει ότι τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία δεν είναι προνόμια, αλλά θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα που πρέπει να διασφαλίζονται καθημερινά χωρίς εξαιρέσεις και χωρίς προϋποθέσεις.

Στο σχολικό περιβάλλον, η ένταξη δεν εξαντλείται σε νομοθετικές προβλέψεις ή καλές προθέσεις. Απαιτεί πράξη, υποδομές και κυρίως ανθρώπους. Ανάμεσα σε αυτούς, ο Σχολικός Νοσηλευτής αποτελεί ίσως τον πιο υποτιμημένο αλλά και τον πιο καθοριστικό παράγοντα για τη διασφάλιση ουσιαστικής ισότητας.

Ο ρόλος του δεν περιορίζεται στην παροχή πρώτων βοηθειών ή στη χορήγηση μιας φαρμακευτικής αγωγής. Είναι αυτός που μεταφράζει την ια-

τρική φροντίδα σε εκπαιδευτική δυνατότητα που επιτρέπει σε ένα παιδί με χρόνιο νόσημα και αισθητηριακή ή νοητική αναπηρία να είναι παρών στην εκπαιδευτική διαδικασία με ασφάλεια, αξιοπρέπεια και αυτονομία.

Ο Σχολικός Νοσηλευτής:

- Εξασφαλίζει ένα ασφαλές και λειτουργικό περιβάλλον για όλους τους μαθητές.

- Διαχειρίζεται θεραπείες και φαρμακευτικές αγωγές με ακρίβεια και υπευθυνότητα, επιτρέποντας στα παιδιά να ζουν την καθημερινότητά τους στο σχολείο χωρίς φόβο για την υγεία τους.

- Επιμορφώνει και ευαισθητοποιεί την εκπαιδευτική κοινότητα, καλλιεργώντας ενσυναίσθηση και αποδοχή.

• Αποτελεί σημείο αναφοράς για γονείς και εκπαιδευτικούς, δίνοντας τη βεβαιότητα ότι πάντα υπάρχει ένας ειδικός που ξέρει τι να κάνει.

Παράλληλα, ο Σχολικός Νοσηλευτής διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στην Αγωγή Υγείας. Με δράσεις προσαρμοσμένες στην ηλικία και στις ανάγκες των μαθητών, προάγει την πρόληψη και τη σωστή ενημέρωση. Μέσα από συζητήσεις, βιωματικές δραστηριότητες και καθοδήγηση, βοηθά τα παιδιά να αναπτύξουν υγιείς συνήθειες, να κατανοήσουν το σώμα τους, να αναγνωρίζουν τους κινδύνους και να υιοθετούν συμπεριφορές

που ενισχύουν τη σωματική τους ευεξία. Είναι ένας καθημερινός εκπαιδευτής ζωής, που ενδυναμώνει τους μαθητές να μεγαλώσουν με γνώση, υπευθυνότητα και σεβασμό προς την υγεία τη δική τους και των άλλων.

Ο Σχολικός Νοσηλευτής είναι ο θεματοφύλακας του δικαιώματος κάθε παιδιού να συμμετέχει ισότιμα στην εκπαίδευση.

Κλείνοντας ως κρατήσουμε ότι η εκπαίδευση ενός παιδιού με αναπηρία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το δικαίωμά του στην υγεία.

Μαρίνα Κατσαντρίδου

Νοσηλεύτρια. MSc, CIC, Π.Γ.Ν. Αλεξανδρούπολης: «Οι Νοσηλεύτές στην πρώτη γραμμή των καταστροφών»

Σύμφωνα με το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τη Μείωση του Κινδύνου Καταστροφών (United Nations Office for Disaster Risk Reduction – UNDRR), ο όρος «καταστροφή» ορίζεται ως η διαταραχή της φυσιολογικής λειτουργίας μιας κοινωνίας εξαιτίας επικίνδυνων γεγονότων, η οποία οδηγεί σε ανθρώπινες, υλικές ή περιβαλλοντικές απώλειες. Ωστόσο, οι επιπτώσεις μιας καταστροφής δεν περιορίζονται μόνο στα προαναφερόμενα, αλλά επεκτείνονται στην ψυχική και κοινωνική ευημερία των ατόμων και των κοινοτήτων. Η προστασία των δικαιωμάτων και η κάλυψη των αναγκών των κοινωνικά και υγειονομικά ευάλωτων πληθυσμών, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικά ασθενέστερων, των γυναικών, των παιδιών, των ατόμων με αναπηρία, των ηλικιωμένων, των μεταναστών, των προσφύγων και των ατόμων με χρόνια νοσήματα, οφείλει να αποτελεί βασικό άξονα κάθε παρέμβασης. Οι καταστροφές μπορεί να είναι φυσικές (π.χ. σεισμός, πλημμύρες, πανδημίες) και ανθρωπογενείς (π.χ. πόλεμοι, τροχαία ατυχήματα). Η εμφάνιση καταστροφών τις τελευταίες δεκαετίες αυξάνεται ολοένα σε παγκόσμιο επίπεδο και αυτό συνεπάγεται αυξημένη ανάγκη για υγειονομική περιθάλψη. Οι νοσηλεύτές αποτελούν το μεγαλύτερο σε ποσοστό εργατικό δυναμικό στα νοσοκομεία και καλούνται να διαχειριστούν καταστάσεις έκτακτης ανάγκης σε περιπτώσεις καταστροφών, γεγονός που υπογραμμίζει την κρίσιμότητα της διαρκούς ετοιμότητάς τους. Σύμφωνα με μια πρόσφατη ανασκόπηση των Νικητάρη και συν., το επίπεδο ετοιμότητας των νοσηλευτών διεθνώς δεν κυμαίνεται σε επιθυμητά επίπεδα. Η εκπαίδευση, η εξοικείωση με τα σχέδια δράσης, η ενεργή συμμετοχή σε ασκήσεις ετοιμότητας, η γνώση των διαδικασιών διαλογής (triage), η σωστή χρήση του ατομικού προστατευτικού εξοπλισμού και η αποτελεσματική συνεργασία, επικοινωνία και ο συντονισμός με τις υπόλοιπες διεπιστημονικές ομάδες είναι βασικοί πυλώνες επιτυχούς αντιμετώπισης. Η γνώση οδηγεί στη βέλτιστη φροντίδα του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού ασθενών σε καταστάσεις όπου η τρωτότητα και η ευαλωτότητα κυριαρχούν. Οι νοσηλεύτές που καλούνται να αντιμετωπίσουν μαζικό αριθμό θυμάτων πρέπει να διαθέτουν την ικανότητα να διαχειρίζονται παράλληλα και τη δική τους ψυχική και σωματική ανθεκτικότητα. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα, στο οποίο η ετοιμότητα των νοσηλευτών αποτέλεσε καθοριστικό παράγοντα για την επιβίωση των ασθενών, είναι η υποχρεωτική εκκένωση του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Αλεξανδρούπολης (Π.Γ.Ν.Α.) τον Αύγουστο του 2023. Ο άμεσος κίνδυνος για την υγεία των ασθενών και των εργαζομένων, λόγω των πυκνών καπνών, των φλογών και του πύρινου μετώπου που πλησίαζε το Π.Γ.Ν.Α., οδήγησε στην απόφαση εκκένωσης. Κατά τη διάρκεια του περιστατικού, οι νοσηλεύτές κλήθηκαν να δράσουν σε συνθήκες υψηλής πίεσης, συμμετέχοντας ενεργά στη διαδικασία εκκένωσης και εφαρμόζοντας με ακρίβεια τα σχέδια έκτακτης ανάγκης. Με επαγγελματισμό και ψυχραιμία, διασφάλισαν την ακεραιότητα των

ασθενών όχι μόνο σε σωματικό, αλλά και σε συναισθηματικό επίπεδο. Μέσα από τη στενή συνεργασία με τις διεπιστημονικές ομάδες του νοσοκομείου και τις αρμόδιες αρχές πολιτικής προστασίας, επιτεύχθηκε ουσιαστικός και αποτελεσματικός συντονισμός κατά τη διάρκεια της εκκένωσης. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην άμεση προτεραιοποίηση και την ασφαλή μεταφορά των πλέον ευάλωτων ασθενών, όπως τα νεογνά της Μονάδας Εντατικής Νοσηλείας Νεογνών και οι βαρέως πάσχοντες της Μονάδας Εντατικής Θεραπείας, οι οποίοι μετακινήθηκαν έγκαιρα σε άλλες υγειονομικές δομές. Παράλληλα, η μετατροπή του πλοίου Αδαμάντιος Κοραΐς σε πλωτό νοσοκομείο ανέδειξε τη σημασία της αποτελεσματικής οργάνωσης, του συντονισμού και της σαφούς κατανομής ρόλων, προκειμένου να διασφαλιστεί η ασφάλεια των ασθενών και του προσωπικού σε ένα δυναμικό και μη ελεγχόμενο περιβάλλον. Η εμπειρία αυτή κατέδειξε ότι η παροχή υγειονομικής φροντίδας σε συνθήκες κρίσης δεν εξαρτάται αποκλειστικά από την ύπαρξη υποδομών, αλλά κυρίως από την επάρκεια, την ευελιξία και την επιχειρησιακή ετοιμότητα του ανθρώπινου δυναμικού. Το συγκεκριμένο περιστατικό ανέδειξε έμπρακτα τον καθοριστικό ρόλο των νοσηλευτών στην αντιμετώπιση καταστροφών, καθώς και την ανάγκη για συνεχή εκπαίδευση, ενίσχυση της ανθεκτικότητας και συστηματική προετοιμασία, ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά σε παρόμοιες κρίσεις.

Εν κατακλείδι, η διαχείριση καταστροφών από τους νοσηλεύτές προϋποθέτει ένα σύνθετο σύνολο γνώσεων, δεξιοτήτων και ψυχοσωματικών αντοχών, καθιστώντας το έργο τους ιδιαίτερα απαιτητικό αλλά καθοριστικό για την αποτελεσματική διαχείριση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και τη διασφάλιση της επιχειρησιακής συνέχειας των υπηρεσιών υγείας.

Βιβλιογραφία:

United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR). 2017. The Sendai Framework Terminology on Disaster Risk Reduction. «Disaster». Accessed 20 December 2025. <https://www.undrr.org/terminology/disaster>.

Health Emergency and Disaster Risk Management Framework. Geneva: World Health Organization; 2019. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

Nikitara M, Kalu A, Latzourakis E, Constantinou CS, Velonaki VS. Training Nurses for Disasters: A Systematic Review on Self-Efficacy and Preparedness. Healthcare. 2025; 13(24):3323. <https://doi.org/10.3390/healthcare13243323>

Οι Διευθύνσεις Νοσηλευτικών Υπηρεσιών «δίνουν» Ρυθμό στην Υγεία και παρουσιάζουν καινοτόμες πρακτικές

Γ.Ν.Π.Α. «Η Αγία Σοφία»: «Η εφαρμογή της εικονικής πραγματικότητας με γυαλιά VR στη διαχείριση του παιδιατρικού πόνου»

Ως Προϊσταμένη της Νοσηλευτικής Υπηρεσίας του Γενικού Νοσοκομείου Παιδών Αθηνών Η Αγία Σοφία, νιώθω μεγάλη χαρά και ιδιαίτερη τιμή να μιλήσω για μια καινοτομία που πραγματικά αλλάζει τον τρόπο με τον οποίο φροντίζουμε τα παιδιά: «Την εφαρμογή της εικονικής πραγματικότητας (Virtual Reality – VR) στις κλινικές παρεμβάσεις στο νοσοκομείο».

Στο παιδιατρικό περιβάλλον, ο πόνος και το άγχος δεν είναι απλές παράμετροι: είναι εμπειρίες που μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά ένα παιδί και την οικογένειά του. Η αποστολή μας δεν είναι μόνο να προσφέρουμε υψηλής ποιότητας νοσηλευτική φροντίδα, αλλά να δημιουργούμε ένα περιβάλλον ασφάλειας, ζεστασιάς και αξιοπρέπειας. Η διαχείριση του πόνου και του άγχους στα παιδιά που νοσηλεύονται αποτελεί διαχρονικά μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις για την παιδιατρική νοσηλευτική. Ο πόνος, ιδιαίτερα όταν συνδέεται με επαναλαμβανόμενες ή επώδυνες κλινικές παρεμβάσεις, δεν περιορίζεται στη σωματική διάσταση, αλλά επηρεάζει την ψυχική κατάσταση του παιδιού, τη συνεργασία του με το ιατρονοσηλευτικό προσωπικό και τη συνολική εμπειρία νοσηλείας.

Τα τελευταία χρόνια, η διεθνής βιβλιογραφία αναδεικνύει τη σημασία των μη φαρμακολογικών παρεμβάσεων ως συμπληρωματικών εργαλείων στη διαχείριση του παιδιατρικού πόνου, με στόχο τη μείωση του άγχους, την ενίσχυση της αίσθησης ελέγχου και τη δημιουργία ενός ασφαλούς και υποστηρικτικού περιβάλλοντος φροντίδας. Σύγχρονες μελέτες σε παιδιατρικούς πληθυσμούς ηλικίας καταδεικνύουν ότι η χρήση VR μπορεί να μειώσει το προεπεμβατικό άγχος έως και 60% και τον αντιλαμβανόμενο πόνο κατά 30%-50%, ενώ παράλληλα αυξάνει σημαντικά τη συνεργασία των παιδιών με το προσωπικό.

Στο πλαίσιο αυτό, το Γενικό Νοσοκομείο Παιδών «Η Αγία Σοφία» προχώρησε το 2025 στην πρώτη συστηματική εφαρμογή της τεχνολογίας VR σε δημόσιο παιδιατρικό νοσοκομείο στην Ελλάδα, μέσω του έργου «Virtual Reality Implementation Project». Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο διεθνούς επιστημονικής συνεργασίας με το Shriners Children's Hospital of Canada, την Immersive Technology Incivickids από την Καλιφόρνια και την καθοδήγηση από επιστημονικούς φορείς. Στόχος του προγράμματος είναι η ενσωμάτωση της εικονικής πραγματικότητας στην καθημερινή κλινική πρακτική, ως συμπληρωματική, μη φαρμακολογική παρέμβαση για την ανακούφιση του παιδιατρικού πόνου.

Όλα ξεκίνησαν τον Ιούλιο του 2023 στο Μόντρεαλ του Καναδά με αφορμή το Παγκόσμιο Συνέδριο του International Council of Nurses (ICN). Στο πλαίσιο του Συνεδρίου είχα τη δυνατότητα να επισκεφτώ το παιδιατρικό νοσοκομείο Shriners Children's Hospital of Canada και για πρώτη να δω από κοντά την εφαρμογή των γυαλιών VR στη διαχείριση του πόνου και του άγχους των παιδιών από τις επώδυνες κλινικές παρεμβάσεις. Μετά την επίσκεψη αυτή και με την αμέριστη υποστήριξη και την καθοδήγηση ακαδημαϊκών και κλινικών συνεργατών από το Shriners Children's Hospital of Canada, την Immersive Technology Incivickids στην Καλιφόρνια, την Ελληνική Εταιρεία Παιδιατρικής Νοσηλευτικής και το Πανεπιστήμιο Mc Gill στον Καναδά, καταφέραμε στο νοσοκομείο να σχεδιάσουμε, να συντονιστούμε, να εκπαιδεύσουμε μια ισχυρή διεπι-

στημονική ομάδα για να ξεκινήσουμε την εφαρμογή του έργου. Καθοριστικό ρόλο σε αυτή την ομάδα έχει η κυρία Χριστίνα Διονυσιοπούλου, Προϊσταμένη και Εξειδικευμένη Νοσηλεύτρια στο Ιατρείο Πόνου του Νοσοκομείου, σε συνεργασία με τους δύο Ανααισθησιολόγους γιατρούς της ομάδας και άλλους επαγγελματίες υγείας. Σήμερα διαθέτουμε τέσσερα VR γυαλιά και αναμένουμε 20 ακόμη ώστε κάθε τμήμα του νοσοκομείου να διαθέτει τουλάχιστον μια συσκευή γυαλιών VR.

Η πιλοτική εφαρμογή των γυαλιών εικονικής πραγματικότητας αφορούν σε τμήματα του χειρουργικού τομέα, το τμήμα επειγόντων περιστατικών και την παιδιατρική κλινική. Η κάθε συσκευή γυαλιών προβάλλει δώδεκα συνολικά ψηφιακά αρχεία με παιχνίδια, ιστορίες και σενάρια εξερενήσεων κατάλληλα ανεπτυγμένα για παιδιά ηλικίας 6 έως 16 ετών, που λειτουργούν ως θεραπευτικό εργαλείο απόσπασης της προσοχής, βασισμένο σε τεκμηριωμένους νευροβιολογικούς μηχανισμούς. Μέσω της πλήρους εμβύθισης του χρήστη σε έναν εικονικό κόσμο, επιτυγχάνεται μετατόπιση της προσοχής από το επώδυνο ερέθισμα, με αποτέλεσμα τη μείωση της αντιλαμβανόμενης έντασης του πόνου και του άγχους. Τα παιδιά, φορώντας αυτόνομες συσκευές VR με ειδικά σχεδιασμένο παιδιατρικό λογισμικό, «μεταφέρονται» σε έναν εικονικό κόσμο παιχνιδιού, χαλάρωσης ή εξερεύνησης, γεγονός που μειώνει τη συναισθηματική φόρτιση της διαδικασίας και διευκολύνει τη συνεργασία τους. Η εφαρμογή της VR στο νοσοκομείο αφορά ένα ευρύ φάσμα κλινικών διαδικασιών, όπως αιμοληψίες, ενδοφλέβιες εγχύσεις, αλλαγές γύψου, αλλαγές επιδέσμων, μικρές χειρουργικές πράξεις, φυσικοθεραπεία και οδοντιατρικές παρεμβάσεις.

Ο ρόλος της νοσηλευτικής ομάδας είναι καθοριστικός στην επιτυχή εφαρμογή της τεχνολογίας VR. Οι νοσηλεύτες αναλαμβάνουν την αρχική αξιολόγηση του παιδιού, την ενημέρωση και τη συγκατάθεση των γονέων, τη σωστή τοποθέτηση και τη χρήση του εξοπλισμού, καθώς και τη συνεχή παρακολούθηση του παιδιού κατά τη διάρκεια της παρέμβασης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ασφάλεια, καθώς υπάρχουν σαφείς ενδείξεις και αντενδείξεις για τη χρήση VR, όπως ιστορικό επιληπτικών κρίσεων, πρόσφατη διάσειση, τραύματα κεφαλής, έντονη ναυτία, ίλιγγος ή περιορισμός κινητικότητας του αυχένα. Η παρακολούθηση για συμπτώματα ναυτίας ή αυξημένου άγχους αποτελεί βασικό μέρος της νοσηλευτικής φροντίδας.

Η μέχρι σήμερα εμπειρία από την εφαρμογή του προγράμματος στο μας καταδεικνύει ότι η εικονική πραγματικότητα μπορεί να αποτελέσει ένα πολύτιμο εργαλείο στην παροχή παιδιατρικής νοσηλευτικής φροντίδας, βελτιώνοντας την ποιότητα φροντίδας και την εμπειρία της νοσηλείας. Η τεχνολογία, όταν εντάσσεται με επιστημονική τεκμηρίωση, εκπαίδευση και σαφή πρωτόκολλα, μπορεί να λειτουργήσει ως σύμμαχος της ανθρωποκεντρικής φροντίδας. Το «Virtual Reality Implementation Project» ανοίγει τον δρόμο για την ευρύτερη αξιοποίηση καινοτόμων, μη φαρμακολογικών παρεμβάσεων στη διαχείριση του παιδιατρικού πόνου στην Ελλάδα και αναδεικνύει τον πρωταγωνιστικό ρόλο της νοσηλευτικής επιστήμης στην προαγωγή της ποιότητας και της καινοτομίας στη φροντίδα υγείας.

Οι Φοιτητές Νοσηλευτικής «δίνουν» Ρυθμό στην Υγείας και αρθρογραφούν για την Παγκόσμια Ημέρα Νοσηλευτών

Ευαγγελία Γκράβα, Ίνα Σούλα, Αγνή Τσακνάκη, Μαρία Κρυωνά
Τεταρτοετείς Φοιτήτριες Τμήματος Νοσηλευτικής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων: «Εκπαιδεύοντας τους πολίτες στην Καρδιοαναπνευστική Αναζωογόνηση: Ο καθένας μας, μπορεί να σώσει μια ζωή!»

Η καρδιακή ανακοπή μπορεί να συμβεί αιφνιδίως και να προσβάλει άτομα, ανεξαρτήτως φύλου και ηλικίας σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή της ζωής τους. Μπορεί να συμβεί σε δημόσιο ή σε εργασιακό χώρο, αλλά και στο σπίτι. Τα πρώτα λεπτά από την κατάρρευση του θύματος είναι κρίσιμα για τη μελλοντική πορεία της υγείας του. Σε τέτοιες περιπτώσεις, όπου ο χρόνος μετρά αντίστροφα, η παρουσία ενός ατόμου με τις κατάλληλες γνώσεις είναι καθοριστική.

Η Βασική Υποστήριξη Ζωής (Basic Life Support-BLS) αποτελείται από απλές αλλά και σημαντικές παρεμβάσεις. Σύμφωνα με τη βασική αλυσίδα επιβίωσης, το πρώτο μέλημα κάθε διασώστη αποτελεί η άμεση αναγνώριση της καρδιακής ανακοπής και κλήση εξειδικευμένης βοήθειας. Εν συνεχεία, η άμεση έναρξη της καρδιοπνευμονικής αναζωογόνησης και η ταχεία απινίδωση, έως ότου μεταφερθεί το θύμα στον νοσοκομειακό χώρο.

Παρότι για τους επαγγελματίες υγείας οι ενέργειες αυτές είναι καθημερινή πρακτική, για τους πολίτες συχνά συνοδεύονται από άγχος, φόβο και ανασφάλεια. Για τον σκοπό αυτό, κρίνεται απαραίτητο να ενημερωθούν και να εκπαιδευτούν καταλλήλως, ώστε να μπορέσουν να παρέχουν βοήθεια στους συμπολίτες τους. Μέσα από αυτή τη γνώση, ο φόβος μπορεί να μετατραπεί σε αυτοπεποίθηση και καλύτερη αντίληψη ότι δε χρειάζεται να είσαι γιατρός ή νοσηλεύτης για να σώσεις μια ζωή. Απαραίτητα εφόδια για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι η γνώση, η ψυχραιμία και η διάθεση να σώσουν μια ζωή.

Ένας από τους βασικούς φορείς που διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση των πολιτών στην Ελλάδα, παρέχοντας πιστοποιήσεις και ακολουθώντας τις κατευθυντήριες οδηγίες του European Resuscitation Council (ERC) αποτελεί η Ελληνική Εταιρεία Καρδιοαναπνευστικής Αναζωογόνησης (ΕΕΚΑΑ). Τα μέλη της εταιρείας πραγ-

ματοποιούν, εθελοντικά, εκπαιδευτικά σεμινάρια επιδιώκοντας την μετάδοση γνώσεων σε όσο το δυνατόν περισσότερα άτομα.

Για εμάς, ως φοιτήτριες Νοσηλευτικής η συμμετοχή μας σε τέτοια προγράμματα ως εκπαιδευόμενες και εκπαιδύτριες έχει συμβάλει στον εμπλουτισμό των δεξιοτήτων μας, όσον αφορά τη Βασική Υποστήριξη Ζωής, πέρα από τα ακαδημαϊκά όρια. Αν και η εκμάθηση ανθρώπων με διαφορετικό γνωστικό υπόβαθρο και κάθε ηλικίας αποτελεί συχνά πρόκληση, αυτό δεν αποτέλεσε ποτέ εμπόδιο για εμάς.

Μέσα από αυτές τις δράσεις, τα γενικά συμπεράσματα που διεξήχθησαν είναι πως οι πολίτες που εκπαιδεύονται ξεπερνούν τον αναμενόμενο φόβο της ευθύνης απέναντι στο θύμα. Κατανοούν τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσουν προκειμένου να παρέχουν υψηλής ποιότητας αρωγή με αυτοπεποίθηση. Παράλληλα, εμείς ως εκπαιδύτριες νιώθουμε ότι ανταμειβόμαστε μέσω αυτής της εμπειρίας.

Η συνεργασία μας με έμπειρους επαγγελματίες ανανήπτες μάς έδωσε τη δυνατότητα να αντιληφθούμε πως η γνώση μεταδίδεται μεθοδικά και ορθά. Δεν αρκεί μόνο η ύπαρξη των γνώσεων, αλλά απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η προσαρμογή αυτών στο ευρύ κοινό με σκοπό να τις αντιληφθούν.

Συμπερασματικά, η Βασική Υποστήριξη Ζωής δεν αποτελεί κάτι προαιρετικό, αλλά αναγκαίο. Όσο περισσότεροι άνθρωποι γνωρίζουν πως να αντιδράσουν σε μια κρίσιμη στιγμή, τόσο καλύτερη θα είναι και η έκβαση των θυμάτων. Για τον λόγο αυτό, η εκπαίδευση πολιτών στη Βασική Υποστήριξη Ζωής (Basic Life Support – BLS) αποτελεί μία από τις πιο ουσιαστικές παρεμβάσεις δημόσιας υγείας.

Λίγα λεπτά μπορούν να κάνουν τη διαφορά μεταξύ της ζωής και του θανάτου. Κάθε ένα από αυτά τα λεπτά είναι πολύτιμο και κάθε λεπτό μετράει!

